

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra profesní přípravy

Taktika zákroku a vybrané donucovací prostředky

Bakalářská práce

Intervention tactics and selected means of coercion

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

pplk. Mgr. Jan MACURA

AUTOR PRÁCE

Filip DANĚK

PRAHA

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 14. 03. 2023

.....

Filip Daněk

ANOTACE

Práce se zabývá moderní formou taktiky zákroků prováděnými bezpečnostními sbory České republiky se zaměřením na běžně typy zákroků v různých prostředí a přiblížení vybraných donucovacích prostředků. Práce je zaměřena na bezpečnost, výhody a možnost provedení jednotlivých zákroků a možnost použití či využití donucovacích prostředků. V části předložené práce jsou vysvětlené podmínky k použití donucovacích prostředků a možnosti využití vybraných donucovacích prostředků se zaměřením na využití v reálných podmínkách. Druhá část práce se zabývá výzkumem, zdali jsou příslušníci vhodně připravení k použití donucovacích prostředků při zákroku.

KLÍČOVÁ SLOVA

Zárok * taktika * donucovací prostředky * zbraň * pouta * bezpečnost * vozidlo * policie

ANNOTATION

The work deals with modern form of intervention tactics carried out by the security forces of the Czech Republic with focus on the types of interventions commonly carried out in different environments and an approach to selected coercive means. The work is focused on safety, benefits and the possibility of performing individual interventions. In part of the presented work, conditions and possibilities of using selected means of coercion are explained and described, focusing on their use in practice. The second part of the work deals with research if members are suitably prepared to use coercive means during the intervention.

KEYWORDS

Intervention * tactics * means of coercion * weapon * handcuffs * safety * vehicle * police

Poděkování:

Děkuji pplk. Mgr Janu Macurovi za odborné vedení, cenné rady a konzultace a skvělý přístup, který mi poskytl během zpracovávání bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat svým kolegům za rady a názory z praxe a také kolegům – respondentům u výzkumné části práce za jejich upřímnost a otevřenost.

Obsah

ÚVOD.....	8
1 ZÁKLADNÍ POJMY A PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	10
1.1 Úkon X Zákrok.....	10
1.1.1 Úkon.....	10
1.1.2 Zákrok.....	11
1.2 Donucovací prostředky.....	12
1.3 Podmínky a povinnosti při použití donucovacích prostředků.....	13
1.3.1 Obecné podmínky a povinnosti před a během použití donucovacích prostředků.....	13
1.3.2 Povinnosti policisty po použití donucovacích prostředků nebo zbraně	14
1.3.3 Zvláštní omezení.....	14
1.3.4 Oprávnění neprovést zákrok.....	15
2 TAKTIKA ZÁKROKU.....	17
2.1 Fáze zákroku.....	18
2.2 Doporučená výzbroj a výstroj.....	19
2.2.1 Základní výstroj.....	19
2.2.2 Dodatečná výstroj.....	20
2.2.3 Doporučené uspořádání výstroje.....	21
3 VYBRANÉ MODELOVÉ SITAUCI K TAKTICE ZÁKROKU.....	23
3.1 Taktika u kontroly osoby.....	23
3.1.1 Následky neuposlechnutí výzvy.....	25
3.1.2 Komunikace.....	26
3.2 Taktika vstupů a pohybu v objektech.....	27
3.2.1 Vstup do objektu po signálu narušení PCO.....	27

3.2.2	Základní pohyb se zbraní	29
3.2.3	Nebezpečné prostory v budovách	30
3.2.4	Vstupy do obydlí a taktika v nich	31
3.3	Taktika zákroků u motorových vozidel	34
3.3.1	Bezpečnost k zastavení vozidla na pozemní komunikaci	35
3.3.2	Následky nezastavení vozidla	36
3.3.3	Násilné zastavení motorového vozidla	37
3.3.4	Zárok proti osobě ve vozidle	42
4	VYBRANÉ DONUCOVACÍ PROSTŘEDKY PČR A MĚP	45
4.1	Pouta	48
4.1.1	Druhy pout a jejich využití	49
4.1.2	Taktika a zásady poutání	51
4.1.3	Časté problémy při poutání	53
4.2	Obušek a jiný úderný prostředek	54
4.3	Donucovací prostředky se střelnou zbraní	56
4.4	Použití zbraně	59
5	VÝZKUMNÁ ČÁST	64
5.1	Cíl výzkumu	64
5.2	Polostrukturovaný rozhovor	64
5.3	Přepis rozhovorů	65
5.3.1	Respondent 1	65
5.3.2	Respondent 2	66
5.3.3	Respondent 3	68
5.3.4	Respondent 4	69
5.4	Komentář k výsledku rozhovorů	71
ZÁVĚR	71

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	72
--	-----------

ÚVOD

S tematikou taktiky, donucovacích prostředků, bezpečnosti a dalšími záležitostmi spojené s policejní prací, zejména provádění zákroků a nauky o donucovacích prostředcích se setkávám již od střední školy v oboru bezpečnostně právní činnosti. Již necelé 4 roky pracuji u Městské policie v Orlové na pozici strážníka. Město Orlová je poměrně specifické, jako je tomu celý okres Karviná oproti jiným částem České republiky a podle toho zde vypadá i výkon služby jak policistů, tak strážníků. Můj výkon zaměstnání spočívá v motorizované hlídkové činnosti, prověřování oznámení z linky 156, 112 a výpomoc/asistence ZZS MSK, PČR, OSPOD a další. Můj výkon zaměstnání je zaměřen především na provádění zákroků, pátrání po hledaných/pohřešovaných osobách na katastrálním území města Orlová, Petřvald a Doubrava.

Během tohoto zaměstnání si čím dál více všímám kolegů všech věkových kategorií, ať už se jedná o strážníky nebo policisty, jejich přípravy a přístupu k zákrokům, ze kterých se stává rutina a banalita. Díky tomu dojde k chybám při projednávání úkonu či zákroku, kterým bylo možné se bezpečně vyvarovat. Zastávám názor, že policisté, strážníci, ale všichni, kteří provádí zákrok či úkon by měli být ostražití, sledovat situaci, všimnout si chování osob i okolí, a především dbát na zajištění bezpečnosti jak své, tak svých kolegů nebo jiných osob.

Jako druhý jev, který jsem spatřil u policistů a strážníků, je strach a neznalost jejich oprávnění nebo zásady u využití jednotlivých donucovacích prostředků. Neznalost právní nebo obecná je u začínajících policistů a strážníků pochopitelné. Každopádně u policistů a strážníků, kteří mají odsloužených přes dva roky služby tzv. na ulici se mi zdá až alarmující.

První část této práce se bude zabývat teorií zaměřené na právní úpravu, donucovací prostředky a podmínky k nim, taktice zákroku a přiblížení taktiky u situací, ve kterých se policisté základních útvarů nachází pravidelně. Teoretická část bude zaměřená také na vybrané donucovací prostředky.

V druhé části této práce se budu věnovat výzkumu, který bude zaměřen na rozhovory s příslušníky policie a městské policie k donucovacím prostředkům.

Cílem této práce je přiblížení taktiky zákroku s použitím donucovacích prostředků a zaměřením na vybrané donucovací prostředky. Cílem bude také zjišťování stavu, zda jsou příslušníci policie/městské policie dostatečně připraveni na zákroky a činnosti vyplývající z teoretické části práce.

1 ZÁKLADNÍ POJMY A PRÁVNÍ ÚPRAVA

1.1 Úkon X Zákrok

- Mezi základní činnosti při výkonu služby příslušníku bezpečnostních sborů či strážníků obecních a městských policií při plnění jejich úkolů dle zákona řadíme provádění úkonů či zákroků, při kterých využívají svých oprávnění, u kterých může docházet k zásahu do práv a svobod osoby. Je to stěžejní činnost vykonávána během služby, plnění úkolů dle zákona, zajišťování veřejného pořádku a zajišťování ochrany života, zdraví a majetku.

1.1.1 Úkon

Úkonem se rozumí činnost, kterou provádí oprávněná osoba v rámci svěřené pravomoci dle zákona při plnění úkolů policie, obecní policie nebo jiného bezpečnostního sboru. K jednotlivým úkonům je nutné mít oprávnění v zákoně. Při provádění úkonů nedochází k užití síly nebo hrozby užití síly.¹

Příklad:

- *„Policista je oprávněn vyzvat k prokázání totožnosti osobu podezřelou ze spáchání trestného činu nebo přestupku“.²*
- *„Strážník je oprávněn vyzvat osobu, aby prokázala svoji totožnost, jde-li o osobu, která odpovídá popisu osoby hledané policií nebo osoby pohřešované“.³*

¹ CANDIGLIOTA, Zuzana, Kristýna MOLKOVÁ FOUKALOVÁ a Jiří KOPAL. *Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem: policejní právo v otázkách a odpovědích*. Brno: Liga lidských práv, 2010. ISBN 978-80-87414-01-9. s. 17

² § 63 odst. 2 písm. a) zákona č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky

³ § 12 odst. 2 písm. d) zákon č. 553/1991 Sb., O Obecní Policii

1.1.2 Zákrok

Služebním zákrokem se rozumí úkon, u kterého dochází k vynucování splnění povinnosti za použití síly a prostředků. Provádí ho oprávněná osoba, která je vycvičena a schopná zákrok úspěšně provést. Během zákroku dochází k zásahu do práv a svobod osoby, vůči které zákrok směřuje. Cílem je docílit zájmu sledovaného zákonem, překonání odporu, splnění povinnosti nebo ochrana života, zdraví a majetku.⁴

Znaky služebního zákroku:

- Odvracení nebezpečí nebo zamezení protiprávní jednání
- Použití oprávnění nebo donucovacích prostředků nebo zbraně
- Existující faktor ohrožení života nebo zdraví osob, ohrožení majetku nebo ohrožení veřejného pořádku

Příslušná oprávněná osoba je povinna před provedením zákroku použít slov „Jménem zákona!“ a doplnit to odpovídající výzvou. V případě že to okolnosti nedovolují, může této výzvy pominout.⁵

Příklad:

- *Za zákrok se bude požadovat situace, kdy policista za použití hmatů, chvatů, úderů a kopů zpacifikuje osobu, která fyzicky útočí na kolemjdoucí lidi.*

⁴ CANDIGLIOTA, Zuzana, Kristýna MOLKOVÁ FOUKALOVÁ a Jiří KOPAL. *Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem: policejní právo v otázkách a odpovědích*. Brno: Liga lidských práv, 2010. Manuály. ISBN 978-80-87414-01-9. s.17

⁵ CANDIGLIOTA, Zuzana, Kristýna MOLKOVÁ FOUKALOVÁ a Jiří KOPAL. *Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem: policejní právo v otázkách a odpovědích*. Brno: Liga lidských práv, 2010. Manuály. ISBN 978-80-87414-01-9. s. 17

1.2 Donucovací prostředky

Jednotlivé bezpečnostní sbory a obecní/městská policie jsou k plnění úkolu oprávněny při provádění úkonu a zákroků používat zákonem stanovené donucovací prostředky, které má jednotlivý bezpečnostní sbor nebo obecní policie vyjmenována v zákoně, podle kterého se řídí.

Mezi donucovací prostředky Policie České republiky dle § 52 odstavce 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR jsou:

- a) *hmaty, chvaty, údery a kopy;*
- b) *slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek;*
- c) *obušek a jiný úderný prostředek;*
- d) *vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu a dočasně zneschopňujícími účinky;*
- e) *vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně podle §56 odst. 5;*
- f) *zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla;*
- g) *vytlačování vozidlem;*
- h) *vytlačování štítem;*
- i) *vytlačování koněm;*
- j) *služební pes;*
- k) *vodní stříkač;*
- l) *zásahová výbuška;*
- m) *úder střelnou zbraní;*
- n) *hrozba namířenou střelnou zbraní;*
- o) *varovný výstřel;*
- p) *pouta;*
- q) *prostředek k zamezení prostorové orientace.⁶*

⁶ § 52 písm. a) až q) zákona č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky

1.3 Podmínky a povinnosti při použití donucovacích prostředků

„Policista je oprávněn použít při zákroku donucovací prostředek a zbraň, k jejichž používání byl vycvičen.“⁷

V případě použití donucovacích prostředků oprávněnou osobou (dále policistou), je policista povinen splnit povinnosti, které mu ukládá zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky před použitím, během a po použití donucovacích prostředků. Policista je také povinen dbát zvláštního omezení na použití donucovacích prostředků při zákroku proti zjevně těhotné ženě, osobě zjevně vysokého věku, osobě se zjevně tělesnou vadou nebo chorobou nebo osobě, která je zjevně mladší 15 let (dítě).⁸

1.3.1 Obecné podmínky a povinnosti před a během použití donucovacích prostředků

Zákon policistům ukládá také podmínky a povinnosti, které musí být splněny před použitím donucovacích prostředků v ustanovení § 53 - *„(1) Policista je oprávněn použít donucovací prostředek k ochraně bezpečnosti své osoby, jiné osoby nebo majetku anebo k ochraně veřejného pořádku.*

(2) Před použitím donucovacího prostředku je policista povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito donucovacích prostředků. To neplatí v případě použití prostředku k zabránění odjezdu vozidla. Od výzvy s výstrahou lze upustit v případě, že je ohrožen život nebo zdraví osoby a zákrok nenesení odkladu.

(3) Policista je oprávněn použít donucovací prostředek, který:

a) umožní dosažení účelu sledovaného zákrokem a

⁷ § 53 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky

⁸ Zákon č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky

b) je nezbytný k překonání odporu nebo útoku osoby, proti níž zakročuje.

(4) Elektrický donucovací prostředek je policista oprávněn použít pouze, pokud by použití jiného donucovacího prostředku zjevně nebylo dostatečné k dosažení účelu sledovaného zákrokem.

(5) Policista při použití donucovacího prostředku dbá na to, aby nezpůsobil osobě újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání.“

9

1.3.2 Povinnosti policisty po použití donucovacích prostředků nebo zbraně

Ustanovení § 57 ukládá povinnosti po použití donucovacích prostředků - „(1) Po použití donucovacího prostředku nebo zbraně, při kterém došlo ke zranění osoby, je policista povinen ihned, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Dále je povinen učinit neodkladné úkony nebo jiná opatření, aby mohla být řádně objasněna oprávněnost použití zbraně.

(2) Zárok, při kterém bylo použito donucovacího prostředku nebo zbraně, je policista povinen bezodkladně ohlásit svému nadřízenému a sepsat o něm úřední záznam s uvedením důvodu, průběhu a výsledku jejich použití. Úřední záznam neseписuje při použití pout podle § 54.

(3) Vedoucí policejního útvaru je povinen vyrozumět bez zbytečného odkladu příslušného státního zástupce o zranění nebo usmrcení osoby anebo o škodě nikoli nepatrné, způsobených použitím donucovacího prostředku nebo zbraně.“¹⁰

1.3.3 Zvláštní omezení

Ustanovení § 58 uvádí zvláštní omezení k použití donucovacích prostředků. „(1) Při zákroku proti zjevně těhotné ženě, osobě zjevně vysokého věku, osobě se

⁹ § 53 odst. 1, 2, 3, 4, 5 zákona č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky

¹⁰ § 57 odst. 1, 2, 3 zákona č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky

zjevnou tělesnou vadou nebo chorobou nebo osobě zjevně mladší 15 let nesmí policista použít údery a kopy, slzotvorný, elektrický ani jiný obdobný dočasně zneschopňující prostředek, obušek ani jiný úderný prostředek, vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícím účinkem, vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně podle tohoto zákona, vytlačování vozidlem, vytlačování štítem, služebního psa, zásahovou výbušku, úder střelnou zbraní, hrozbu namířenou střelnou zbraní, varovný výstřel a zbraň, vyjma případů, kdy útok takové osoby bezprostředně ohrožuje život nebo zdraví policisty anebo jiné osoby nebo hrozí větší škoda na majetku a nebezpečí nelze odvrátit jinak.

(2) Omezení podle odstavce 1 se nevztahuje na použití slzotvorného prostředku, zásahové výbušky a vytlačování vozidlem a štítem, jsou-li použity proti skupině osob.“¹¹

1.3.4 Oprávnění neprovést zákrok

K úspěšnému zvládnutí a dokončení zákroku je třeba správně rozhodnout o postupu a taktice provedení. Policista je oprávněn také neprovést zákrok dle ustanovení § 10 v případech:

- provádí jiný úkon, kdy používá operativně pátrací prostředky
- provádí výcvik a přípravu k použití operativně pátracích prostředků
- získává poznatky ze zájmového prostředí
- pronásleduje pachatele trestného činu
- zakročuje pod jednotným velením
- vykonává kurýrní nebo šifrovou službu
- plní úkol s výbušninami
- zajišťuje bezpečnost chráněných osob, objektů
- jeho schopnosti jsou sníženy zdravotním stavem, vlivem léků nebo jiných látek

¹¹ § 58 odst. 1, 2 zákona č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky

- k provedení úkonu nebyl odborně vyškolen nebo vycvičen
- je zřejmé, že úkon nebo zákrok nemůže úspěšně dokončit¹²

¹² §10 zákona č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky

2 TAKTIKA ZÁKROKU

Taktika je osvojení si dovedností a schopností využívání prostředků, které má policista k dispozici, aby dokončil zákrok úspěšně. Jako základní taktické činnosti lze uvést např. Postupy v budovách a uzavřených prostorech, taktická jízda vozidlem, střelba, ale i postavení policisty či policistů vůči jiné osobě, volba vzdálenosti, komunikace s osobou, spolupráce a rozdělení úkolů v hlídce. Taktika lze definovat také jako „*Zkušenostmi ověřený a teoretický soubor postupů a technik pro zabránění eskalace konfliktu, překonání fyzického odporu a odstranění překážek zabraňující dokončení služební činnosti*“.¹³

U výcviku policistů se v dnešní době klade větší důraz také na zvládnutí taktiky, která se neustále vyvíjí a reaguje na moderní chování pachatelů a prostředky kterými mohou disponovat. Základem je správně vyhodnocovat situace a osvojovat taktické zásady, zdokonalovat či přinášet nové řešení situací, které kladou důraz na bezpečnost zakročující osoby a vedou k úspěšnému zvládnutí situace.

Taktika se bude vždy lišit v závislosti na místě, času, počtu účastníků, povaze a nebezpečnosti situace. Mezi základní situace, kde se využijí obecné taktické zásady a postupy jsou při zastavování motorových vozidel a kontroly řidiče, kontroly objektů. Vstupy a pohyby v objektech, kontrola podezřelých osob a zjišťování totožnosti. Nedílnou součástí je také komunikace v hlídce a s osobou.

¹³ Vágner, J., Tesárek, A. (2007). *Strategie a taktika policejní činnosti*. Praha: Odbor vzdělávání a správy policejního školství. Str. 14

2.1 Fáze zákroku

Zákrok lze rozdělit do čtyř fází, kdy jednotlivé fáze zákroku mají svou charakteristiku dle času – před, při a po zákroku.¹⁴

- 1) Činnosti před zákrokem
- 2) Činnosti v případě neprovedení zákroku
- 3) Činnosti při zákroku
- 4) Činnosti po zákroku

Policista před provedením zákroku musí zjistit všechny dostupné informace o situaci na místě, počtu pachatelů, informace o místě, kde bude zákrok proveden, organizace, volba taktiky, volení sil a prostředků k zákroku, příprava a kontrola před provedením zákroku.¹⁵

Pokud se jedná připravovaný zákrok s využitím většího množství sil a prostředků, velitel nebo pověřený zástupce provede před zahájením instruktáž.

Instruktáž je forma předávání informací před zákrokem. Jedná se o stručné, přesné a jasně strukturované informace. Před zahájením instruktáže je vhodné provést prezenci. Mezi důležité body instruktáže lze uvést možné varianty zákroku, časový harmonogram, místo seřazení, trasa přesunu, poučení o použití donucovacích prostředků a srovnání času s ostatními.

V případě že se policista rozhodne zákrok neprovést, musí oznámit svému nadřízenému nebo dozorčímu jaká je situace na místě a důvod neprovedení zákroku. K následnému provedení zákroku si policista na místo vyžádá další hlídky k shromáždění dostatečného počtu síly a prostředků. Do jejich příjezdu monitoruje situace a předává informace. Při provádění zákroku je důležité

¹⁴ MACURA, E. REPKA P. *Pracovní sešit střelecké přípravy-právní normy, teorie střelby, nauka o zbraní*, 2. vyd. Praha MV ČR, odbor vzdělávání a správy policejního školství 2003 str. 20

¹⁵ MACURA, E. REPKA P. *Pracovní sešit střelecké přípravy-právní normy, teorie střelby, nauka o zbraní*, 2. vyd. Praha MV ČR, odbor vzdělávání a správy policejního školství 2003 str. 19

dodržovat platné právní předpisy a interní nařízení. Mezi nejdůležitější patří zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a závazné pokyny policejního prezidenta, jako nedílnou součástí je dokumentace prováděného zákroku. Po provedení zákroku je policista povinen oznámit nadřízenému použití donucovacích prostředků, způsob vyřešení situace, poskytnou první pomoc, pokud byl někdo zraněn, zjištění škod, které byly způsobeny protiprávním jednáním osob nebo provedeným zákrokem a sepsat úřední záznam.¹⁶

2.2 Doporučená výzbroj a výstroj

Tato kapitola se zaměří na doporučenou výstroj a výzbroj policisty pořádkové policie, který je během služby zařazen k tzv. prvosledové hlídce u základních územních útvarů. Policisté vykonávající hlídkovou činnost se během služby mohou dostat do mnoha situací, které je na místě za potřebí co nejrychleji a efektivně vyřešit. Policista by měl mít výstroj odpovídající požadavkům hlídkové služby, ve které musí zvládnout i specifické úkony a zákroky, kterými jsou např. projednávání přestupků na místě, poskytování první pomoci u dopravních nehod nebo zákrok proti nebezpečnému pachateli či aktivnímu střelci. V této kapitole se zaměříme na policistu, který je vystrojen služebním opaskem, taktickou vestou nebo nosičem plátů a vybavením, které má na sobě nebo při sobě.

2.2.1 Základní výstroj

Jako základní výstroj a výzbroj, kterou každý policista vykonávající hlídkovou činnost dostává přidělenou lze uvést:

- Služební stejnokroj
- Služební opasek
- Nosič plátů nebo taktická vesta
- Balistická ochrana

¹⁶ MACURA, E. REPKA P. *Pracovní sešit střelecké přípravy-právní normy, teorie střelby, nauka o zbraních*, 2. vyd. Praha MV ČR, odbor vzdělávání a správy policejního školství 2003 str. 21

- Radiostanice
- Svítilna
- Osobní donucovací prostředky
 - Služební zbraň, náhradní zásobník a střelivo
 - Teleskopický obušek
 - Pouta
 - Slzotvorný sprej

Hlídká následně disponuje dalším vybavením a výstrojí, které má umístěné v úložném prostoru služebního motorového vozidla, je-li přiděleno. Jedná se o:

- balistické helmy;
- dlouhé zbraně a náhradní zásobníky;
- ochranný balistický štít;
- zastavovací pás;
- externí defibrilátor (AED);
- zdravotnický batoh;
- teleskopický žebřík.

2.2.2 Dodatečná výstroj

Jedná se o dodatečnou výstroj, která může zásadně přispět k úspěšnému dokončení zákroku nebo pomoci v záchraně života. Dodatečnou výstrojí se rozumí:

- lékárnička v podobě sumky;
- turniket/škrtidlo;
- náhradní textilní pouta;
- nůž;
- taktické/ochranné rukavice;
- podvěsná svítilna na zbraň;
- služební (osobní) kamerky.

Náhradní textilní pouta jsou skvělou pomocí pro zakročující hlídku v případech, kdy se na místě nachází větší počet pachatelů, které je potřeba spoutat. Jejich váha je zanedbatelná a jsou skladné. Jedná se o jednorázový prostředek k poutání, který je k uvolnění potřeba odstříhnou. Zároveň eliminují možnost zranění jako u kovových pout, kdy si pachatel mohl sám způsobit zranění přitažením kovových pout. Textilní pouta se vyrábí ve třech barvách. Červená = tréninková, černé/žluté = určena k přímému použití. Doporučuje se použití žlutých textilních pout z důvodu výrazné barvy.

Nuž je vhodný k přeřezání bezpečnostních pásů u dopravních nehod.

2.2.3 Doporučené uspořádání výstroje

Služebním opaskem disponuje každý policista, který si sám určuje upořádání a umístění jednotlivé výstroje a výzbroje. Někteří policisté disponují také nosiči plátů/taktickými vesty na které lze umisťovat výstroj a výzbroj. Rozmístění je řešeno individuálně na každém policistovi z důvodu specifika stavby těla či naučených návyků při používání jednotlivé výstroje.¹⁷

V případě policisty, který má pravou ruku dominantní, se na pravé straně nachází služební zbraň, která je uložena v pouzdře. Může se jednat o pouzdro opaskové, pod-opaskové (snížena opasková platforma) nebo stehenní. Na straně slabší ruky (levé) se nachází náhradní zásobník do služební zbraně. Je důležité zachovat pouzdro s náhradním zásobníkem na straně slabší ruky tak, aby bylo dostupné pro možnost provedení rychlého přebytí služební zbraně levou rukou, zatímco policista drží zbraň v ruce pravé.¹⁸

¹⁷ Garand Thumb, 2020, *How to setup a "gunfighter" Belt / Battle Belt / Ferro Concepts Bison Belt*, YouTube Video. [31.01.2023]

¹⁸ Garand Thumb, 2020, *How to setup a "gunfighter" Belt / Battle Belt / Ferro Concepts Bison Belt*, YouTube Video. [31.01.2023]

Služební pouta se umísťují na takovou pozici, aby byly dostupné jak pro pravou, tak i levou ruku a to z důvodu, že policista při zákroku nemusí mít jednu ruku volnou a to v případech kdy je potřeba pachatele držet pod kontrolou za použití hmatů a chvatů. Doporučené umístění pout je na přední pravou stranu služebního opasku.

Obušek (teleskopický obušek) se pro svou váhu umísťuje jako protiváha služební zbrani, tudíž na levou stranu opasku, případně levou přední stranu. Jako další místo, kde umístit obušek je prostor za služební zbraní dle výrobce ESP, ale toto umístění se nedoporučuje z důvodu špatné dostupnosti obušku levou rukou. Jako další možnost umístění obušku je na přední stranu nosiče plátů/taktické vesty.

Slzotvorný prostředek (pepřový sprej) je vhodné umístit na přední stranu služebního opasku nebo přední stranu nosiče plátů/taktické vesty z důvodu vhodné dostupnosti a co největší eliminování možnosti špatného úchopu a ohrožení své osoby.

Svítilnu je možné umístit na volné místo na bocích služebního opasku nebo nosiči plátů/taktické vesty.

Turniket/škrtidlo je doporučeno umístit na takové místo, které je dostupné pro obě ruce v případě zranění, aby byl policista, poskytnou v případě potřeby první pomoc sám sobě. Je vhodné turniket umístit viditelně pro jiné osoby v případě, že policista upadne do bezvědomí. V takových případech může kolega využít jeho turniketu pro zastavení masivního krvácení.

Osobní lékárničku má policista umístěnou na služebním opasku v místě dostupném pro obě dvě ruce, kdy se v tomto případě nabízí zadní strana služebního opasku nebo přední a boční strana nosiče plátů/taktické vesty. Osobní lékárnička by měla obsahovat pouze vybavení pro poskytnutí akutní první pomoci a slouží primárně pro potřeby daného policisty v případě kdy je po provedení zákroku zraněn (bodnořezné nebo střelné poranění).

Na zadní stranu opasku se nedoporučuje umísťovat žádné pevné předměty, výstroj a výzbroj, jelikož by hrozilo poranění policisty při pádu na záda.

3 VYBRANÉ MODELOVÉ SITAUC E K TAKTICE ZÁKROKU

3.1 Taktika u kontroly osoby

Mezi základní úkony, který policista nebo strážník provádí během každé služby s občanem je prokázání totožnosti z důvodu jako je např. oznamovatel protiprávního jednání, osoba podezřelá ze spáchání přestupku nebo trestného činu, je od něj požadování vysvětlení nebo odpovídá popisu osoby hledané nebo pohřešované.¹⁹

Policista je oprávněn požadovat po osobě prokázání totožnosti na základě ustanovení § 63 odstavce 2 písm. a) až i) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.²⁰

Strážník je oprávněn požadovat po osobě prokázání totožnosti na základě ustanovení § 12 odstavce 2 písm. a) až g) zákona č. 553/1991 Sb., o Obecní Policii.²¹

*„Prokázáním totožnosti se rozumí prokázání jména, popřípadě jmen, příjmení, data narození a v případě potřeby také adresy místa trvalého pobytu, adresy místa pobytu nebo adresy bydliště v zahraničí, rodného čísla a státní příslušnosti. Rozsah a způsob zjišťování osobních údajů musí být přiměřené účelu zjišťování totožnosti“.*²²

Hlídka před zahájením úkonu musí osobu, od které bude požadovat prokázání totožnosti nejprve zastavit a oslovit. Po prvotní konfrontaci se hlídka rozestaví do trojúhelníku vůči osobě. Je důležité, aby si hlídka zvolila vhodnou vzdálenost od kontrolované osoby pro případ útěku osoby nebo napadení hlídky.

¹⁹ Zákon č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky
Zákon č. 553/1991 Sb., O Obecní Policii

²⁰ Zákon č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky

²¹ Zákon č. 553/1991 Sb., O Obecní Policii

²² § 63 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky

Velitel hlídky vede jednání s osobou a vyzve k prokázání totožnosti. Jakmile osoba prokáže svou totožnost, velitel hlídky totožnost ověřuje a kontroluje, zda osoba není v pátrání policie nebo zda není k osobě součinnost (např. k doručení písemnosti).

Člen hlídky stojí v úhlu zhruba 45° k osobě, zajišťuje okolí a bezpečnost kolegy při ověřování informací. Rozestavení do trojúhelníku a postavení na boční stranu k osobě je z bezpečnostního hlediska výhodné, jelikož člen hlídky vizuálně vidí postavu z více stran a je schopen provést lepší vizuální kontrolu osoby, zda nemá u sebe zbraň nebo nebezpečné předměty. Člen hlídky dále může pokládat doplňující či kontrolní otázky osobě a dávat pokyny typu „Vytáhněte si ruce z kapes, odložte předměty, které držíte, stůjte na místě“.²³

Hlídka by měla neustále dbát na bezpečí a okolní vlivy, aby byla kdykoliv připravena zakročit u případného pokusu o útěk kontrolované osoby, vměšování se dalších osob či útoku kontrolované osoby.²⁴

V případě, kdy osoba odmítá spolupracovat s hlídkou a odmítá uposlechnout pokynů policistů, bude použita výzva s výstrahou (že bude použito donucovacích prostředků). Zákon v případě neprokázání totožnosti také umožňuje osobu předvést na oddělení policie ke zjištění totožnosti. Pokud se chování osoby změní a svou totožnost prokáže, pokračuje ve standartním jednání.

V případě, kdy osoba opakovaně neuposlechla výzvy, provede hlídka proti osobě zákrok, kdy musí dbát zásady přiměřenosti.²⁵

Pokud osoba opakovaně neuposlechla výzev je pravděpodobné, že bude klást:

- a) aktivní odpor – napadení hlídky, bránění dokončení zákroku
- b) pasivní odpor – Osoba dál nespolupracuje, ale nenapadá hlídku

²³ Vágner, J., Tesárek, A. (2007). *Strategie a taktika policejní činnosti*. Praha: Odbor vzdělávání a správy policejního školství. Str. 23

²⁴ Vágner, J., Tesárek, A. (2007). *Strategie a taktika policejní činnosti*. Praha: Odbor vzdělávání a správy policejního školství. Str. 23

²⁵ Zákon č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky

c) pokusí se o útěk²⁶

Pokud byl proveden zákrok nebo bylo rozhodnuto o předvedení osoby, hlídka osobu zajistí na základě ustanovení § 26 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. V případě zranění po použití donucovacích prostředků je povinnost policisty zajistit osobě lékařské ošetření.²⁷

Před zahájením předvedení nebo převozu zajištěné osoby, je důležité, aby hlídka prověřila, zda osoba nemá zbraně či nebezpečné předměty které by mohla využít k napadení hlídky. Příkladem je osoba, která má spoutané ruce za zády, tak je potřebné prověřit, zda se nenachází zbraň v prostoru, kam dosáhne.

3.1.1 Následky neuposlechnutí výzvy

V případě, kdy se osoba rozhodne neuposlechnout pokynů a výzev policistů, nemá hlídka jinou možnost než zákrok provést. Osoba se tudíž svým jednáním vystavuje zákroku, použití donucovacích prostředků hlídky, formy omezení osobní svobody a právních následků.

V případě že osoba neuposlechne výzvy policisty k prokázání totožnosti, zákon stanoví, že osoba se dopustila přestupku na úseku veřejného pořádku dle § 5 odst. 1 písm. a) neuposlechne výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci, zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Za tento přestupek lze uložit pokutu do 10 000 Kč.²⁸

Zákon umožňuje policii osobu předvést na oddělení policie k provedení úkonů směřujícím ke zjištění totožnosti osoby. Jakmile je osoba předvedena na oddělení PČR, je policista oprávněn osobu umístit do policejní cely, nejdéle však do doby zjištění totožnosti nebo do 24 hodin.²⁹

²⁶ MATOUŠKOVÁ, Ingrid a Joža SPURNÝ. *Komunikačně náročné situace v policejní praxi*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 80-86898-37-7 str. 59.

²⁷ Zákon č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky

²⁸ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

²⁹ Zákon č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky

Důležité je provést u osoby přesvědčení (kontrolu), zda u sebe nemá zbraň. Kontrola se provádí vizuálně a hmatem. Policista, který kontrolu provádí, se zaměřuje hlavně na místa, kde je možné schovat zbraně nebo nebezpečné předměty jako jsou injekční stříkačky, omamné látky, psychotropní látky a jedy, bodné/řezné zbraně, střelné zbraně, tupé zbraně a cokoli co může učinit útok vůči tělu důraznější. Nejčastější místa, která pachatelé využívají k ukrytí/nošení zbraní jsou kapsy u oblečení, předměty zastrčené za kalhoty, dlouhé rukávy v oblasti u zápěstí, kapuce a prostor u nohou kolem kotníků. Pozornost se věnuje také přepravním taškám, taškám přes rameno apod., které u sebe osoba má, jelikož se do těchto předmětů lze umístit spousta zbraní včetně ručních granátů nebo krátkých střelných zbraní.

Kontrolu, zda u sebe osoba nemá zbraň, provádí vždy jeden policista stejného pohlaví z důvodu vědomé prohlédání celé osoby a předmětů které osoba u sebe měla. Hlídka tímto eliminuje možnost existence neprohledaného místa a sníží tím nebezpečí ohrožení života nebo zdraví.

Policista následně sepíše seznam odebraných věcí a kopii předá osobě. Odebrané věci se osobě vrátí při propuštění a proti podpisu.³⁰

3.1.2 Komunikace

Během komunikace s kontrolovanou osobou je důležité vést komunikaci a vnímat verbální a neverbální znaky, které hlídce mohou napovědět, zda osoba není pod vlivem alkoholu či jiných omamných a psychotropních látek. Policista by měl komunikovat jasně a srozumitelně, snažit se vytěžit od osoby co nejvíce možných informací při podání vysvětlení i mimo něj.

Z verbální komunikace s osobou může policista vyčíst, zda není pod vlivem omamných látek, agresivní chování, podezřelé chování nebo získat důvěru osoby.

Z neverbální komunikace je policista schopen vyčíst mnoho informací, které mají výpovědní hodnotu. Mezi to patří: gestikulace, kinezika, volba vzdálenosti osoby

³⁰ Zákon č. 273/2008 Sb., O Policii České republiky

nebo rychlost řeči, které nám napoví aktivní vliv omamných látek na osobu. Důležitým faktorem u neverbální komunikace jsou pohledy, držení těla a postoj. Policista svou neverbální komunikaci taktéž dává najevo kontrolované osobě, jak se má cítit. Pokud má policista křečovitý/bojový postoj a dává najevo, že je připraven k boji, tak je možné že to kontrolovaná osoba vycítí, dostane strach nebo naopak může reagovat podrážděně. Je potřebné, aby osoba, která komunikaci vede, zaujala neutrální postavení, pokud se snaží získat důvěru osoby.³¹

V případě, že kontrolovaná osoba pohledem hledá možnou cestu k útěku, zkoumá postavení hlídky a následně se dostává do postoje, který kontrolované osobě umožní větší šanci k útěku, tak je možné pojat podezření, že se pokusí o útěk.

3.2 Taktika vstupů a pohybu v objektech

V souvislosti s vysokou majetkovou trestnou činností je v dnešní době využíváno velké množství prostředků technické ostrahy objektů. Jako zásadní technický prostředek ostrahy objektů je systém pult centralizované ochrany (PCO), který může být napojen na Policii České republiky, Městskou Policii nebo soukromé bezpečnostní služby a následně operační důstojník vyšle na místo nejbližší hlídku.³²

3.2.1 Vstup do objektu po signálu narušení PCO

Hlídka podle dostupných informací a povaze objektu, kde došlo k narušení, musí zvolit taktiku příjezdu na místo. Jedním ze způsobu příjezdu na místo a přiblížení k objektu spočívá v odstavení služebního vozidla 3-4 domy od narušeného objektu bez využití výstražného světelného a zvukového zařízení. Následuje vizuální kontrola objektu zvenčí a hledá se narušení do

³¹ VYBÍRAL, Zbyněk. *Psychologie lidské komunikace*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-291-2. str. 137.

³² UHLÁŘ, Jan. 2009. *Technická ochrana objektů*. 2. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, II. díl, Elektrické zabezpečovací systémy II. ISBN 80-7251-189-0. Str. 151.

objektu či jiné známky možného místa, kde si pachatel mohl zřídit neoprávněný přístup. Po vyhodnocení situace na místě, hlídka rozhodne, že vnější kontrola není dostatečná, bylo nalezeno narušení nebo je podezření, že se pachatelé nachází uvnitř tak podle povahy a velikosti objektu přivolá na místo další hlídky k zajištění dostatek sil a prostředků nebo provede vstup do objektu.³³

V případech, kdy se jedná o menší objekt, hlídka má dostatečný výcvik k provedení kontroly, možnost vstupu do objektu a je nebezpečí z prodlení, lze provést kontrolu ihned. Pokud se jedná o velký objekt, továrnu nebo např. sklady, je třeba zajistit vnější perimetr objektu a přivolat na místo další hlídky k součinnosti při kontrole a prohledávání objektu.³⁴

Hlídka před provedením kontroly a pátrání po pachatelích ve vnitřním prostoru objektu z pravidla nemá informace o tom, jaký je počet pachatelů, zda jsou ozbrojeni nebo co je cílem narušení a z tohoto důvodu je třeba přistupovat nadměru zodpovědně, ostražitě, připraveně a bezpečně. Z praxe se doporučuje provádět kontrolu s připravenou služební střelnou zbraní, za využití zásad bezpečné manipulace se zbraní a souborem taktik boje (pohybu) v budovách. Během kontroly je nutno dodržet pravidla jako:

- udržovat vzájemný vizuální kontakt s kolegou;
- neosvětlovat jeden druhého baterkou;
- nepředpokládat, že ostatní členové hlídky vidí a slyší vše stejně jako já sám;
- vnímat další okolnosti smysly (čich, sluch) např. pro případ úniku plynu.³⁵

³³ Náchodský, Z. (1993). Taktika policejní akce, Praha: Armex. Str. 22.

³⁴ Náchodský, Z. (1993). Taktika policejní akce, Praha: Armex. Str. 23.

³⁵ Náchodský, Z. (1993). Taktika policejní akce, Praha: Armex. Str. 24.

3.2.2 Základní pohyb se zbraní

Při pohybu se střelnou zbraní musí každý dodržovat základní bezpečnostní zásady manipulace se zbraní, aby byla co nejvíce zajištěna bezpečnost a nedošlo ke zbytečným ztrátám na životě, zdraví nebo majetku.

Existují 4 základní bezpečnostní zásady manipulace se zbraní podle John Deana „Jeff“ Coopera – zakladatele moderních technik střelby z ručních střelných zbraní.

Mezi tato pravidla řadíme:

- ke každé zbraní se chovej jako by byla nabitá;
- nikdy nemiř na to, co nechceš zničit;
- prst mimo spoušť, dokud nechceš střílet;
- dud si jistý svým cílem a tím, to je za ním.³⁶

Při pohybu se zbraní je využíváno pozic „High ready“ a „Low ready“, které umožňují rychlý a bezpečný pohyb. Využití těchto technik je myšleno hlavně při pohybu s dlouhou střelnou zbraní, ale lze využít taktéž s krátkou střelnou zbraní. Smyslem těchto pozic je komfortnější pohyb a neustálá připravenost použití zbraně.

Při pozici „High ready“ drží policista zbraň v silné ruce a pohybuje se se zvednutou zbraní u své hlavy, kdy hlaveň zbraně míří směrem nahoru, aby neohrožovala osoby v okolí například při změně krytu.

Při pozici „Low ready“ hlaveň zbraně míří směrem k zemi a úchop zbraně zůstává základní pro případ potřeby rychlého „napíchnutí“ na cíl a střelby.

Jedna z nejdůležitějších střeleckých poloh je pohotovostní poloha, která se laicky nazývá i jako bezpečnostní či odpočinková poloha. Při pohotovostní poloze je zbraň stažena k hrudníku, uvolněné ruce a zbraň míří do bezpečného prostoru (dopadová zóna v prostoru střelnice, určený bezpečný prostor, země). Pohotovostní polohu využívají bezpečnostní složky při zákrocích se střelnou

³⁶ Manipulace se zbraněmi | ZbraněKvalitně.cz. [online]. Copyright © 2005 [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <http://zbranekvalitne.cz/zbrojni-prukaz/manipulace-se-zbranemi>

zbraní při zajišťování bezpečnosti prostoru. Při této poloze lze účinně kontrolovat okolí a pohybovat se neustále s připravenou zbraní, kdy z této polohy lze velmi rychle tzv. napíchnout cíl, neboli zamířit a použít zbraň.

Způsob chůze je nedílnou součástí pohybu se zbraní. Policista by se měl snažit podle okolností pohybovat se rychle, ale potichu tak, aby měl okolí neustále pod kontrolou. Našlapovat do míst, kde se vizuálně přesvědčil, že se nenachází překážka.

Chůze vzad není doporučena z důvodu vysokého rizika zakopnutí policisty a pádu vzad, při kterém hrozí nechtěný výstřel, ohrožení okolí a ztráta kontroly.

3.2.3 Nebezpečné prostory v budovách

Při postupech při prohledávání a zákrocích se zbraní v různých prostorách jako můžou být továrny, sklady, kanceláře, byty či rodinné domy je třeba brát zvýšený ohled na nebezpečné prostory. Jako nebezpečný prostor lze určit nepřehledné místo, zákoutí nebo např. skříň kde lze očekávat pachatele v úkrytu a je třeba k nim přistupovat se zvýšenou opatrností a snažit se minimalizovat hrozící šance útoku ze zálohy a překvapení ze strany pachatele.

Jako další nebezpečný prostor lze určit místa, které jsou pro nás zranitelné tím, že neposkytují hlídce krytí a žádnou taktickou výhodu. Mezi ty řadíme především okna a dveře, přes které lze vizuálně kontrolovat prostor za nimi například skrze klíčovou díрку, kukátko nebo škvíru. U těchto prostor je důležité dbát zvýšené ostražitosti, pokud nevíme, co se v ukrytém prostoru nachází. V případě postupu kolem těchto prostor je třeba dbát na snížení možného rizika zranění v případě střelby skrze dveře/okna. Jako možnost se dá využít balistické ochrany, kterou druhý nebo třetí člen hlídky vystavuje proti nebezpečnému prostoru a v průběhu postupu kolem něho kryje boční (nechráněnou) část kolegy, který jistí přední stranu.

3.2.4 Vstupy do obydlí a taktika v nich

Se zákroky v obydlí se setkává většina policistů zařazených u služby pořádkové policie. Jedná se o situace, kdy hlídka prověřuje prvotní oznámení na místě a následně provádí nezbytné úkony na místě či zákrok. Se zákroky v obydlí se v rámci Policie České republiky setkávají zejména prvosledové hlídky vyslané operačním důstojníkem k prověření oznámení, ale také specializované útvary policie jako jsou speciální pořádkové jednotky, krajské zásahové jednotky, útvar rychlého nasazení nebo obdobně vyčleněné útvary. Tyto útvary využívají jiných taktických postupů než prvosledové hlídky na místě a využívají mnoho výhod, jako jsou například výhody připravenosti, překvapení a získané informace o situaci na místě.

Úkony a zákroky realizována v obydlí jsou pro hlídky náročné, jelikož se hlídky nachází v taktické nevýhodě. Hlídka, která jako první dorazí na místo zákroku a je nucena zákrok provést má nevýhodu prostředí. Je nutné brát na vědomí, že osoba/pachatel, která se v obydlí zdržuje má lepší prostorovou orientaci v obydlí, jelikož ho využívá. Osoba v bytě si je vědoma, kde se nachází ukryté zbraně či předměty, který by mohly být použity jako zbraň proti hlídce. V obydlí jako takovém lze nalézt mnoho věcí, kterých může být užito jako zbraň ať už se jedná o kuchyňské nože, skleněné láhve, tyče, pyrotechnika nebo jiné pevné předměty, kterých lze užít jako úderový prostředek. Další nebezpečí, které lze na místě očekávat, ale není časté je nástražný výbušný systém (NVS) nebo systémy na principu zákeřných zbraní formou „pastí“ kdy lze pro příklad uvést situaci, kdy ke spoušti střelné zbraně nebo kuše je připevněn drát či tenký provaz, který je druhým koncem připevněn ke dveřím či jiné věci a v případě narušení provazu zatáhne spoušť zbraně a dojde k výstřelu.

Zákon umožňuje policistovi vstoupit do obydlí na základě ustanovení § 40, které ukládá podmínky a povinnosti ke vstupu.

„(1) Policista je oprávněn vstoupit bez souhlasu uživatele do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a provést tam potřebné úkony nebo jiná opatření jen

tehdy, jestliže věc nesnese odkladu a vstup tam je nezbytný pro ochranu života nebo zdraví osob anebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti.

(2) Oprávnění podle odstavce 1 má policista také v případě

a) důvodného podezření, že se na místě uvedeném v odstavci 1 nachází zemřelý;

b) pronásledování osoby, nebo

c) vstupu do jiného prostoru nebo na pozemek, má-li důvodné podezření, že se tam nachází týrané zvíře.

(3) Policista je oprávněn za účelem vstupu na místo uvedené v odstavci 1 toto místo otevřít nebo jiným způsobem si do něj zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.

(4) Policista je povinen při vstupu do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a při následných úkonech zajistit přítomnost nezúčastněné osoby; nemusí tak učinit, hrozí-li nebezpečí z prodlení nebo by mohlo dojít k ohrožení života anebo zdraví nezúčastněné osoby.

(5) Po provedení úkonů nebo jiných opatření je policista povinen bez zbytečného odkladu vyrozumět uživatele obydlí, jiného prostoru nebo pozemku a zajistit zabezpečení tohoto místa, nemůže-li tak učinit uživatel nebo jiná oprávněná osoba.“³⁷

Jako příklad podle výkladu z odstavce 1 v případě, kdy je potřeba provést jiné opatření pro odvrácení závažného nebezpečí lze uvést – V jednom z bytů panelového domu majitel svým nedopatřením nechal zapnutý plynový sporák, odkud utíkal plyn a z bytu odjel na dovolenou. Sousedé ucítili zápach plynu na společných prostorách chodby a věc oznámili na tísňovou linku. Na místo jako první dorazila hlídka Policie České republiky, která podle zápachu dokázala lokalizovat byt, odkud plyn uniká. Hlídka na místě rozhodla, že věc nesnese odkladu, hrozí nebezpečí z prodlení a rozhodli se zjednat si přístup do bytu na základě ustanovení § 40 odst. 3 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České

³⁷ § 40 odst. 1,2.3.4.5 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

republiky a plynový sporák vypnuli. Následně na místo přivolali další složky IZS a po nezbytných úkonech byl vyrozuměn majitel a bylo zajištěno zabezpečení bytu.

V případech, kdy je zapotřebí vstoupit do obydlí a provést zákrok nebo potřebné úkony, je důležité dbát zvýšené opatrnosti a věnovat pozornost možnému nebezpečí útoku a výskytu nebezpečných věcí či zbraní.

Pokud hlídka vyslána na místo události disponuje informacemi o majiteli bytu či osobami, které se na místě nachází, je z taktického hlediska vhodné prověřit osobu v informačních systémech policie a to zda se jedná o závadovou osobu, zdali je osoba držitelem zbrojního průkazu a pokud ano, zda vlastní nějaké střelné zbraně nebo zda je osoba chovatelem nebezpečné zvěře. Podle získaných informací může hlídka lépe rozhodnout, jaký postup a jaké donucovací prostředky či jiné vybavení využije nebo zda je na místě potřeba většího množství sil a prostředků.

Při vstupu do obydlí nebo kontaktování s osobou v obydlí by se hlídka měla zaměřit na to, kolik osob se v bytě nachází a zda se na místě nevyskytuje další nebezpečí, jako může být například pes či jiné okolnosti u kterých by policista mohl pojat podezření, že by mohly mít negativní vliv na průběh zákroku či úkonu.

Jakmile policista naváže komunikaci s osobou, je důležité udržovat pozornost osoby na probíhající komunikaci, zapojit ho do možností řešení a deeskalace situace na místě. V případě, kdy osoba nespolupracuje a dochází k ohrožení života, zdraví nebo majetku provede hlídka zákrok za použití donucovacích prostředků.

Zákon umožňuje policistovi použít pouta v případech, je-li na místě důvodná obava z ohrožení bezpečnosti osob nebo majetku, či že se osoba pokusí o útěk.³⁸

Po provedení zákroku je policista povinen poskytnout první pomoc a zajistit lékařské ošetření v případě zranění osoby, provést další nezbytné úkony s osobou a v případě zajištění osoby zabezpečit byt. Policista následně oznámí použití

³⁸ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

donucovacích prostředků a sepíše úřední záznam, ve kterém uvede důvody použití, průběh zákroku a výsledek použití donucovacích prostředků.³⁹

3.3 Taktika zákroků u motorových vozidel

Způsob dopravy motorovými vozidly je v dnešní době základ mobility společnosti po celém světě, ať už se jedná o přepravu osob nebo nákladu. Téměř všechny součásti policie se v rámci výkonu služby setkávají s činností na úseku dopravy, mezi které řadíme:

- dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu;
- řízení/usměrňování provozu;
- provádění silničních kontrol;
- řešení protiprávního jednání na úseku dopravy;
- objasňování dopravních nehod;
- pronásledování pachatelů.

Oprávnění zastavovat vozidla v rámci bezpečnostních složek dle § 79 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích má:

- policista ve stejnokroji;
- vojenský policista ve stejnokroji;
- strážník obecní policie ve stejnokroji;
- celník ve stejnokroji
- příslušník Generální inspekce bezpečnostních sborů s vnějším označením.⁴⁰

Jakým způsobem se zastavení vozidla provádí je výslovně uvedeno „Vozidlo se zastavuje dáváním znamení k zastavení vozidla. Osoby uvedené v odstavci 1 dávají znamení k zastavení vozidla vztyčenou paží nebo zastavovacím terčem a za snížené viditelnosti červeným světlem, kterým pohybují v horním půlkruhu. Z jedoucího vozidla dávají toto znamení kýváním paže nahoru

³⁹ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

⁴⁰ Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích

a dolů nebo vysunutým zastavovacím terčem. Policista, vojenský policista, celník nebo strážník obecní policie může z jedoucího vozidla zastavovat vozidla i rozsvícením nápisu „STOP“ podle zvláštního právního předpisu ze směru jízdy zastavovaného vozidla, a to zepředu i zezadu.“⁴¹

V posledních letech je zvyšující se tendence páchaných trestných činů na úseku silniční dopravy, kdy se jedná téměř o 1/3 trestných činů. V roce 2020 byl podíl na celkové kriminalitě 29,7 %, v roce 2019 byl tento podíl 26,6 % a v roce 2018 – 24,1 %.⁴²

Jedním z největších současných problémů na úseku dopravy je zodpovězení otázky, jak bezpečně zastavit řidiče s motorovým vozidlem, který začne ujíždět policejnímu pronásledování, kdy tito řidiči jsou většinou pod vlivem drog nebo alkoholu. Jelikož hlídka policie neví, koho ani jaký náklad ve vozidle zastavují, je třeba dbát zvýšené opatrnosti.⁴³

3.3.1 Bezpečnost k zastavení vozidla na pozemní komunikaci

Pokud se hlídka rozhodne zastavit vozidlo, musí dbát na to, aby dala znamení k zastavení zřetelně a včas. Místo k zastavení vozidla by mělo být zvoleno na bezpečném místě a neohrozit přitom provoz na pozemní komunikaci. Pokud zastavení vozidla je provedeno služebním vozidlem, je nutné i po zastavení nechat zapnuté výstražné zvukové a rozhlasové zařízení (VRZ), lidově označováno jako „majáky“, z důvodu označení překážky na pozemní komunikaci a zajištění bezpečnosti.

Jako bezpečné místo k zastavení vozidla na pozemní komunikaci lze příkladově uvést autobusová zastávka, přehledná a široká krajnice pozemní komunikace nebo odstavná místa.

⁴¹ § 79 odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích

⁴² KOMÁREK, Jindřich. Bezpečnost silničního provozu I. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze 2022, 296s ISBN 978-80-7251-529-5. str. 214

⁴³ KOMÁREK, Jindřich. Bezpečnost silničního provozu I. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze 2022, 296s ISBN 978-80-7251-529-5. str. 209-210.

Jako nebezpečná místa k zastavení vozidla lze uvést:

- zatáčka;
- vrchol kopce (horizontu);
- křižovatka;
- čerpací stanice;
- parkoviště.

V případech, kdy hlídka k zastavení vozidla na pozemní komunikaci využívá služební vozidlo, je doporučováno, aby byl služební vůz umístěn za zastaveným vozidlem a svou levou částí zasahoval více do prostoru pozemní komunikace na levé straně (straně řidiče). Kola vytočená do levého směru a ponechat nastartovaný motor. Policista si tak vytvoří bezpečnější prostor k provedení dalších úkonů u řidiče zastaveného vozidla a ostatní vozidla na pozemní komunikace jsou tak nuceni se prostoru více vyhnout. Jako další důvod lze uvést záběr palubní kamery služebního vozidla, která zachycuje jak zastavené vozidlo, tak komunikace policisty s řidičem.

3.3.2 Následky nezastavení vozidla

V případech, kdy se řidič vozidla rozhodne nezastavit na signál nebo pokyn k zastavení, jeho jednání bude mít právní následky minimálně v podobě přestupku na úseku dopravy a následně zahájení policejního pronásledování, provedení zákroku policíí proti němu za použití donucovacích prostředků. Další právní následky se budou odvíjet na základě dalších okolností a skutků, kterých se řidič během jízdy dopustí.

Zákon stanoví, že řidič vozidla se tak dopustí protiprávního jednání mající znaky přestupku (dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 5. zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích

„V rozporu s § 4 písm. b) a c) nezastaví vozidlo na signál, který jí přikazuje zastavit vozidlo nebo na pokyn „Stůj“ daný při řízení nebo usměrňování provozu na

pozemních komunikacích anebo při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích osobou k tomu oprávněnou“⁴⁴

V případech, kdy řidič vozidla (pachatel) nereaguje na výzvy k zastavení a svou jízdou ohrožuje ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích, je policie oprávněna provést zákrok, využít donucovacích prostředků a provést tzv. násilné zastavení vozidla.

3.3.3 Násilné zastavení motorového vozidla

Zákon umožňuje policistům použít prostředky k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění jeho odjezdu na základě ustanovení § 55 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. K násilnému zastavení vozidla se využijí donucovací prostředky vyjmenované v ustanovení § 52 písm. f) zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla Zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.⁴⁵

Při násilném zastavování vozidla je policista povinen splnit obecní podmínky použití donucovacích prostředků dle ustanovení § 53 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a dbát stejných zásad jako u použití jiných donucovacích prostředků, a to zejména zásadu přiměřenosti postupu, zásadu proporcionality, nezpůsobit bezdůvodnou újmu a neohrozit nezúčastněné osoby (jiná vozidla a účastníky na pozemní komunikaci). Uvedené donucovací prostředky může užít pouze policista, který byl k tomu vyškolen.⁴⁶

Pokud při násilném zastavování vozidla pronásledovaný havaruje, nejedná se o dopravní nehodu, ale o služební zákrok, jelikož tento stav je/byl vyvolán použitím donucovacího prostředku.

- **Zastavovací pás**

⁴⁴ § 125c odst. 1 písm. f) bod 5 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích

⁴⁵ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

⁴⁶ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Jedná se o technický prostředek, který je poměrně rozšířený u policejních sil ve světě. Jedná se o rozložitelné pásy způsobující propíchnutí pneumatik pronásledovaného vozidla. Přepravují se v kufru hlídkových vozů a mohou být dálkově ovládané, aby policista za pomoci ovladače aktivoval vysunutí hrotů těsně před průjezdem vozidla a po použití pás stáhl a zajistil bezpečný průjezd kolegům. Po správném použití zastavovacího pásu dojde k proražení/zapíchnutí hrotů do pneumatik vozidla a způsobí únik výplně. Řidič vozidla je tak nucen zpomalit a ovladatelnost vozidla je zásadně snížena.⁴⁷

- **Zahrazení cesty vozidlem**

Zahrazení cesty vozidlem lze pojmenovat taktéž jako zátaras či policejní zátaras. Jedná se o zablokování pozemní komunikace vozidly tak, aby byl znemožněn průjezd a pronásledovaného řidiče to donutilo zpomalit nebo zastavit. V krajním případě, kdy řidič pronásledovaného vozidla nezastaví, dojde k nárazu do vozidel tvořící zahrazení cesty.

Policista může k zahrazení cesty užít vozidel, které se na místě budou nacházet, tj. služební, civilní, dopravní hromadné prostředky a nákladní vozidla. Nejlepší využití je u nákladních vozidel, které svou délkou a hmotností dokážou zahradiť pozemní komunikaci

a zastavit vozidlo i v případě nárazu.

Policista na místě musí zajistit především bezpečnost osob a tak nemůže užít vozidel, které zrovna slouží k přepravě osob (MHD, plné cestovní autobusy apod.). Vozidla sloužící k zahrazení cesty musí být zajištěné proti odjezdu a v okolí se nesmí nacházet nezúčastněné osoby.

⁴⁷ TUREČEK, Jaroslav. *Policejní technika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-119-9. str. 52

Na místě se lze také připravit na kombinaci donucovacích prostředků k násilnému zastavení vozidla a to například se zastavovacím pásem.⁴⁸

- **Jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla**

Jelikož se automobilový průmysl dynamicky vyvíjí, je potřeba vyvíjet také další způsoby, jak pronásledovaná vozidla zastavit a dbát při tom na bezpečnost. Jako jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla si lze představit využití technických prostředků a postupů, kterými policie k tomuto účelům disponuje.

- **Pursuit Intervention Technique**

Neboli také PIT manévr, je způsob násilného zastavení vozidla, který se vysoce uplatnil ve spojených státech a byl převzat do systému Policie České republiky. Jedná se o složitou techniku, u které je potřeba k jeho provedení projít řadou školení a tréninku.

Užije se na vozidlo, jehož řidič nereaguje na výzvy k zastavení, a svou jízdou ohrožuje život a zdraví svůj nebo jiných účastníků provozu na pozemních komunikacích.

K provedení PIT manévru je nutné splnit bezpečnostní podmínky, mezi které patří:

- **Rychlost** nesmí být větší než 60 km/h. Při větší rychlosti je riziko, že po provedení manévru se dostane pronásledované vozidlo do rotace přes střechu vozidla.

- **Hmotnost** vozidel musí být přiměřená k hmotnosti služebního vozidla (nelze provádět manévr u nákladních vozidel)

⁴⁸ Metodika Policejního prezidia České republiky-*Služební vozidlo jako prostředek k násilnému zastavení vozidla*, ČJ: PPR-14245-3/ČJ-2020-99040

- **Místo použití** by mělo být na přehledných místech, kde nehrozí další nebezpečí či zranění jako třeba u zastávek městské hromadné dopravy nebo v hustém provozu.

- **Počasí** hraje důležitou roli, které může negativně ovlivnit provedení manévru. V případě nepříznivého počasí, kdy je déšť, sníh nebo námraza je nutné počítat s delší brzdou dráhou a menší ovladatelností vozidla.⁴⁹

Při zahájení provedení PIT manévru musí policista – řidič služebního vozidla srovnat rychlost s pronásledovaným vozidlem. Přední částí služebního vozidla se dostane na úroveň pravé nebo levé zadní části pronásledovaného vozidla. Služebním vozidlem kontrolovaně narazí (zatlačí) do jedné ze stran zadní části pronásledovaného vozidla, čímž jeho řidič ztratí kontrolu nad vozidlem a dostane se do rotace, kdy dojde ke snížení rychlosti a zastavení vozidla. Hlídky následně pronásledované vozidlo zablokují, aby zamezili dalšímu ujetí, a pokračují v zákroku mimo vozidlo.

Od roku 2020 jsou označené služební policejní vozidla v provedení Škoda vybavovány rámy, které jsou umístěny na předním nárazníku služebního vozidla. Rám na služebním vozidle chrání před poškozením přední a boční části nárazníky. V případě provedení PIT manévru tak nedojde k poškození služebního vozidla. Česká republika je první stát v Evropě, která používá rámy na služebních vozidlech Policie.

⁴⁹ Metodika Policejního prezidia České republiky-*Služební vozidlo jako prostředek k násilnému zastavení vozidla*, ČJ: PPR-14245-3/ČJ-2020-99040

- **Sítě napnuté přes vozovku**

Jedná se o pevné sítě s vysokou pružností, které se napnou přes vozovku, kudy se očekává, že pronásledované vozidlo pojede. Tento technický prostředek je užíván pouze některými speciálními policejními jednotkami. Síť je potřeba nejprve připoutat k pevným předmětům jako mohou být silné betonové sloupy nebo pevné stromy. Po připoutání k pevným objektům se z úkrytu spustí napnutá síť, do které pronásledované vozidlo vjede a síť pohltí kinetickou energii vozu a zastaví ho.⁵⁰

- **Sítě namotávající se na kola**

Speciální síť, která je opatřena ostrými příchytky, které neprorazí pneumatiku, ale zachytí se. Síť namotávající se na kola se připraví na pozemní komunikaci, kudy pronásledované vozidlo pojede a nechají se volně roztaženy. Jakmile se síť přichytí na kolech pronásledovaného vozidla, způsobí jeho brzdění a vozidlo zastaví nebo usnadní použití dalších donucovacích prostředků k jeho zastavení.⁵¹

- **Použití zbraně k násilnému zastavení vozidla**

K násilnému zastavení vozidla nebo zabránění jeho odjezdu je policista oprávněn použít také zbraň za splnění podmínek v ustanovení § 56 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Výše uvedený § 56 upravuje použití zbraně, kdy v jednom taxativně vyjmenovaném případě lze užít zbraně k zastavení vozidla.⁵²

⁵⁰ TUREČEK, Jaroslav. *Policejní technika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-119-9. str. 53.

⁵¹ TUREČEK, Jaroslav. *Policejní technika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-119-9. str. 53.

⁵² Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

„Nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle jiného právního předpisu nezastaví“.⁵³

Dle písmene f) je potřeba, aby bylo splněno podmínek ohrožení života a zdraví, výzva nebo znamení k zastavení byla dána opakovaně a není jiná účinná možnost k zastavení vozidla. Policista je také povinen dbát zvýšené opatrnosti, aby nebyl ohrožen život nebo zdraví jiných osob a aby život osoby, proti které zakročuje, byl chráněn co nejvíce.

Střelba z jedoucího vozidla na cíl patří mezi jedny z nejtěžších střeleckých disciplín, a proto se doporučuje použití zbraně na ujíždějící vozidlo jako krajní prostředek k jeho zastavení.

3.3.4 Zákrok proti osobě ve vozidle

V případech, kdy je nutné zakročit proti osobě, která se nachází ve vozidle, je nutné provést zákrok rychle a efektivně. Policisté provádějící zákrok musí minimalizovat šanci ujetí pachatele z místa za pomoci vozidla a využít efektu překvapení, pokud to situace dovolí.

Během zákroku proti osobě, která se nachází ve vozidle je třeba dbát zvýšené opatrnosti a držet kontrolu nad pachatelem, jelikož vozidlo může sloužit také jako tzv. „Pojízdný sklad“, tudíž lze předpokládat, že osoba v prostoru vozidla má uložené zbraně nebo předměty, které lze užít ke své obraně.

Policisté při zákroku proti pachateli, který se nachází ve vozidle, používají donucovacích prostředků dle § 52 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Mezi nejčastější donucovací prostředky, které jsou použity, u tohoto typu zákroku řadíme:

a) hmaty, chvaty, údery a kopy;

⁵³ § 56 odst. 1 písm. f) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

- c) obušek a jiný úderný prostředek;
- n) hrozba namířenou střelnou zbraní;
- l) zásahová výbuška.⁵⁴

Taktika zákroku a použité donucovací prostředky se liší podle typu jednotky, která zákrok provádí. Provedení zákroku prvosledovou hlídkou pořádkové policie bude odlišný než taktika a postup zásahové jednotky.

V situaci, kdy dvoučlenná hlídka policie bude zakročovat proti pachateli, který sedí v osobním motorovém vozidle na místě řidiče je postup hlídky k vozidlu ze strany řidiče. Hlídka přistupuje k místu řidiče za sebou, kdy první policista má připravenou služební zbraň. Policista se zbraní provádí hrozbu namířenou střelnou zbraní na pachatele skrze čelní sklo vozidla a kontroluje pachatele společně s prostorem vozidla, který má vizuálně odhalený.

Úkolem druhého policisty je zajistit si přístup k osobě pachatele ve vozidle. Jednoduchým přístupem k pachateli ve vozidle je otevřením dveří, ale hrozí, že vozidlo bude zevnitř zamčené, jelikož u novějších modelů vozidla disponují systémem automatického uzamykání vozidla a policista si tak musí zajistit jinou přístupovou cestu k pachateli a dokončení zákroku.

V případě, kdy se osoba před hlídkou úmyslně ve vozidle zamkne, nespolupracuje a je potřeba zákrok provést či omezit osobu na osobní svobodě zákon policistovi umožňuje použít donucovací prostředek, který umožní dosažení sledovaného účelu a je nezbytný k překonání odporu osoby, proti níž zakročuje na základě ustanovení § 53 odstavce 3 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

V případě, že na místě hrozí nebezpečí z prodlení, lze za použití síly a donucovacích prostředků překonat překážku, které tvoří okno u dveří na místě řidiče. Za použití síly a donucovacích prostředků lze okno rozbít (vybít) a tím si zřídit cestu do vozidla kudy lze pachatele silou vytáhnout ven nebo zevnitř otevřít dveře vozidla. Jako ideální prostředek k rozbití oken u vozidla

⁵⁴ § 52 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

je teleskopický obušek, kterým je každý policista vybaven nebo hroty na rozbíjení skla.

Policista pachatele z vozidla vytahuje za pomoci nasazené páčky na končetinu ruky nebo za pomoci odváděcích technik. Tyto techniky se řadí také mezi donucovací prostředky dle § 52 písm. a) hmaty, chvaty, údery a kopy zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Vytáhnout pachatele z vozidla za pomoci nasazené páčky může policista způsobem, kdy uchopí levou ruku pachatele a k vytvoření páčky na loket využije sloupku na zadní straně místa řidiče nebo svou vlastní nohu, kdy po nasazení páčky dochází k extenzi kloubu a bolestivý podnět donutí pachatele rychle vystoupit z vozidla. Pachatele následně zajistí/zadrží za použití pout. Policisté na místě následně provedou další nezbytné úkony.

Pokud je zákrok plánován předem a je k dispozici větší počet lidí, lze také využít prostředků k zabránění odjezdu vozidla v případě, že osoba má být omezena na osobní svobodě a lze předpokládat, že se pokusí o útěk vozidlem.⁵⁵

„K zabránění odjezdu vozidla v rámci zákroku proti osobě, jejíž osobní svoboda má být omezena, lze-li předpokládat, že se tato osoba pokusí vozidlo použít k útěku.“⁵⁶

Jako technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla si lze představit tzv. botičku, která se skládá ze dvou částí a umísťuje se na jedno z kol na vozidle. V případě zákroku není „botička“ dobrým technickým prostředkem k zabránění odjezdu vozidla z důvodu časové náročnosti a nebezpečí hrozícího pro policistu, který tento prostředek instaluje na vozidlo. Hrozí zranění horních končetin při instalaci „botičky“ v případě, kdy se pachatel nachází ve vozidle a rozhodně se z místa ujet ve chvíli, kdy policista technický prostředek instaluje.

Jako vhodný technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla při provádění zákroku lze použít zakládací klíny. Volba velikosti zakládacího klínu záleží na typu vozidla, kde má být použit. Instalace klínů není obtížná, je rychlá a tudíž

⁵⁵ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

⁵⁶ § 55 odst. 1 písm. b) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

i bezpečná. Klíny lze umístit u kol s hnací nápravou nebo u všech kol. Policista po umístění klínu na určená místa se může věnovat další činnosti vedoucí k zajištění bezpečnosti na místě zákroku.

4 VYBRANÉ DONUCOVACÍ PROSTŘEDKY PČR A MĚP

Této kapitole se budeme věnovat vybraným donucovacím prostředkům, které patří mezi nejčastěji používané mezi policisty a strážníky. Jedná se o:

- pouta;
- obušek a jiný úderný prostředek;

- hrozba namířenou střelnou zbraní;
- úder střelnou zbraní;
- varovný výstřel;
- použití zbraně.

Těmito donucovacími prostředky disponuje každý policista i strážník. Strážníci městských a obecních policií mají v zákoně rozdíl u donucovacích prostředků v tom, že se musí jednat o služební zbraň, tudíž se jedná o úder služební zbraní, hrozba namířenou služební zbraní a varovný výstřel ze služební zbraně. Pro potřeby této práce budou jednotlivé názvy donucovacích prostředků uzpůsobeny větší složce, tj. Policii České republiky. K použití těchto donucovacích prostředků je potřeba absolvovat výcviky zaměřené na tyto prostředky a techniky k nim. Každý z výše uvedených donucovacích prostředků má svá specifika, využití a podmínky použití.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky umožňuje policistům použití výše uvedených donucovacích prostředků a to v § 52

- c)** obušek a jiný úderný prostředek;
- m)** úder střelnou zbraní;
- n)** hrozba namířenou střelnou zbraní;
- o)** varovný výstřel;
- p)** pouta.

Oprávnění použití zbraně je uvedeno v § 56 téhož zákona.⁵⁷

Zákon č. 553/1991 Sb., o Obecní Policii umožňuje strážníkům použití výše uvedených donucovacích prostředků a to v § 18 písm.

- c)** obušek a jiný úderný prostředek;
- d)** pouta;

⁵⁷ § 52 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

- e) úder služební zbraní;
- f) hrozba namířenou služební zbraní;
- g) varovný výstřel ze služební zbraně.

Oprávnění použití zbraně je uvedeno v § 20 téhož zákona.⁵⁸

Podmínky a zásady použití donucovacích prostředků mají tyto dvě složky obdobné. O každém použití donucovacích prostředků musí sepsat úřední záznam. Policista i strážník je povinen vyrozumět svého nadřízeného o tom, že bylo použito donucovacích prostředků. Při použití donucovacích prostředků je policista i strážník povinen dbát, aby osobě nebyla způsobena zřejmě nepřiměřená újma, po použití poskytnout 1. pomoc nebo zajistit lékařské ošetření a po použití zbraně, jakmile to okolnosti dovolí, tak učinit nedokladné úkony, aby bylo objasněno oprávněné použití zbraně.⁵⁹

Zvláštní omezení k použití donucovacích prostředků u policisty je uvedeno v § 58

„(1) Při zákroku proti zjevně těhotné ženě, osobě zjevně vysokého věku, osobě se zjevnou tělesnou vadou nebo chorobou nebo osobě zjevně mladší 15 let nesmí policista použít údery a kopy, slzotvorný, elektrický ani jiný obdobný dočasně zneschopňující prostředek, obušek ani jiný úderný prostředek, vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícím účinkem, vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně podle tohoto zákona, vytlačování vozidlem, vytlačování štítem, služebního psa, zásahovou výbušku, úder střelnou zbraní, hrozbu namířenou střelnou zbraní, varovný výstřel a zbraň, vyjma případů, kdy útok takové osoby bezprostředně ohrožuje život nebo zdraví policisty anebo jiné osoby nebo hrozí větší škoda na majetku a nebezpečí nelze odvrátit jinak.

⁵⁸ § 18 zákona č. 553/1991 Sb., O Obecní Policii

⁵⁹ Zákon č. 553/1991 Sb., O Obecní Policii
Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

(2) Omezení podle odstavce 1 se nevztahuje na použití slzotvorného prostředku, zásahové výbušky a vytlačování vozidlem a štítem, jsou-li použity proti skupině osob.“⁶⁰

Zvláštní omezení k použití donucovacích prostředků u strážníka je uvedeno v § 22

„Při zákroku proti zjevně těhotné ženě, osobě zjevně vysokého věku, osobě se zjevnou tělesnou vadou nebo chorobou nebo osobě zjevně mladší 15 let nesmí strážník použít údery a kopy, slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek, obušek a jiný úderný prostředek, psa, úderu služební zbraní, hrozby namířenou služební zbraní, varovného výstřelu ze služební zbraně a služební zbraně, vyjma případů, kdy útok těchto osob bezprostředně ohrožuje život a zdraví strážníka nebo jiných osob nebo hrozí větší škoda na majetku a nelze-li nebezpečí odvrátit jinak.“⁶¹

V případě, kdy po použití donucovacích prostředků dojde ke zranění, usmrcení osoby anebo škodě nikoli nepatrné (od 10 000,- Kč) je Policie České republiky povinna vyrozumět o této skutečnosti příslušného státního zástupce.

- Městská/Obecní policie je v tomto případě povinna vyrozumět nejbližší útvar Policie České republiky.

4.1 Pouta

Pouta patřící mezi donucovací prostředky jsou používány k zajištění bezpečnosti osoby nebo své vlastní, majetku a ochrany veřejného pořádku. Pouta se přikládají osobě, která je omezená na osobní svobodě (zajištění,

⁶⁰ § 58 odst. 1, 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

⁶¹ § 22 zákona č. 553/1991 Sb., O Obecní Policii

zadržení, zatčení), která se pokusí o útěk, klade odpor, napadá policistu nebo jinou osobu anebo má být předvedena.⁶²

Pouta se vyskytují ve všech bezpečnostních složkách jak u Policie České republiky, Městské policie, Vojenské policie, vězeňská a justiční stráž nebo Generální Inspekce bezpečnostní sborů. Podle použití pout se liší typy a způsoby jejich nasazení, avšak zásady a taktika by měla být obdobná, ne-li stejná.⁶³

Aretace u pout

Některé novější pouta mají tzv. aretační funkci. Jejím účelem je, aby nebylo možné již nasazená pouta silněji utáhnout. Provádí se hrotem, který se nachází na opačné straně klíčku.⁶⁴

Jedná se o funkci k zajištění bezpečnosti osoby. Když spoutaná osoba nadále kladla odpor, stávalo se, že si pouta přisedla a utáhla, tudíž mohlo dojít ke zranění zápěstí a otoky z nedokrvení.

4.1.1 Druhy pout a jejich využití

- **Pouta řetízková**

Klasická pouta využívána po celém světě k běžnému výkonu služby. U nás Policie České republiky, Městské policie apod. Charakteristický je krátký řetízek mezi pouty.

VÝHODY: opakované využití, dlouhá životnost

NEVÝHODY: váha, skladnost

- **Pouta s plastovými řemínky**

Jedná se o pouta s jednorázovým použitím, které nelze uvolnit jinak než jejich zničením (přestřihnutím). Užívané zejména ve Spojených státech. Jsou vyrobeny z odolného, ohebného plastu. Jsou lehké a lze u sebe nosit

⁶² HRAZDÍRA, Ivo. *Základy metodiky výcviku a taktiky služebních zákroků*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1996. ISBN 80-85981-25-4. str. 32.

⁶³ HRAZDÍRA, Ivo. *Základy metodiky výcviku a taktiky služebních zákroků*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1996. ISBN 80-85981-25-4. str. 32

⁶⁴ HRAZDÍRA, Ivo. *Základy metodiky výcviku a taktiky služebních zákroků*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1996. ISBN 80-85981-25-4. str. 33.

větší počet těchto pout. Výhodné v případě řešení hromadných událostí – Sportovní utkání, demonstrace, hromadné narušení veřejného pořádku. Nevýhoda těchto pouta je v případech, kdy se policista pohybuje v budovách a hrozí, že se řemínek pouta zachytí o kliku nebo jiné předměty.⁶⁵

VÝHODY: nízká hmotnost, skladnost

NEVÝHODY: jednorázové, možnost přetrhnutí, špatný pohyb v uzavřených prostorech

- **Textilní pouta**

Jedná se o jednorázová pouta, která jsou velmi skladné, mají nízkou hmotnost a jsou jednoduchá k použití. Lze je nosit ve speciálním pouzdře, připevněné na taktických vestách nebo nosiči plátů, popřípadě v kapse. Tyto pouta vyrábí česká společnost ESP, která dodává tři barevné varianty – žluté, černé a červené.

Žlutá a černá barva textilních pout jsou určena k přímému použití, ale v bezpečnostních sborech se doporučuje žlutá barva z důvodu snazší identifikace spoutané osoby. Tyto textilní pouta jsou také vysoce odolné, kdy společnost ESP na svých internetových stránkách uvádí, že atestací bylo zjištěno „*minimální pevnost pout proti roztržení činí 140 kg.*“⁶⁶

Červená barva textilních pout slouží k nácviku.

K odstranění pout je určen víceúčelový rezač, popřípadě jiný nůž či nůžky.

VÝHODY: nízká hmotnost, skvělá skladnost, bezpečnost, výraznost

NEVÝHODY: jednorázové použití

- **Pantová pouta**

⁶⁵ HRAZDÍRA, Ivo. *Základy metodiky výcviku a taktiky služebních zákroků*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1996. ISBN 80-85981-25-4. str. 33.

⁶⁶ Textilní pouta. [online]. Copyright © ESP, 1992 [cit. 28.02.2023]. Dostupné z: <https://www.euro-security.info/cs/textilni-jednorazova-pouta.html>

„Propojení náramků je založeno na principu podobném, jako je dveřní závěs, díky této konstrukci jsou nepřetržitelná.“⁶⁷

VÝHODY: nepřetržitelné

NEVÝHODY: Větší hmotnost, špatná skladnost, nejsou využívána k běžnému výkonu.

- **Vězeňská pouta**

Jsou používána vězeňskou a justiční stráží při eskortě vězňů. Jsou charakteristická řetízkem s možností připoutání k pasu vězně tzv. medvěd. Díky tomu takto spoutaný vězeň může být spoután vpředu, aniž by mohl někoho ohrozit. Tato pouta se nedají využít v běžné praxi během hlídkové služby a zákroků.⁶⁸

VÝHODY: Bezpečnost

NEVÝHODY: Nelze užít k běžnému výkonu, skladnost

4.1.2 Taktika a zásady poutání

Vzhledem k neustálému používání pout a bezproblémové zvládnutí spoutání osoby, je důležité, aby byla prováděna údržba pout tzv. promazání a vyčištění pout a předejít tím technickým problémům, které mohou nastat při zákroku. Při zanedbání údržby hrozí špatné protáčení náramků nebo pozdní zjištění špatného technického stavu pout.

Mezi zásady při poutání patří:

- **Nedržet současně v jedné ruce pouta a zbraň či jiný donucovací prostředek**

Při zajišťování pachatele je rizikové soustředit se současně na držení zbraně a správné nasazování pout. Dále hrozí, že se pachatel pokusí zbraň

⁶⁷ HRAZDÍRA, Ivo. *Základy metodiky výcviku a taktiky služebních zákroků*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1996. ISBN 80-85981-25-4. str. 33.

⁶⁸ HRAZDÍRA, Ivo. *Základy metodiky výcviku a taktiky služebních zákroků*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1996. ISBN 80-85981-25-4. str. 33.

odebrat. Je třeba zbraň či jiný donucovací prostředek nejprve uložit do pouzdra, zajistit proti vypadnutí a poté uchopit pouta.⁶⁹

- **Zabezpečit zbraň**

Pokud má pachatel u sebe nebo při sobě zbraň, o které si je policistovi vědom, tak ho pomocí pokynů bude vyzývat, aby zbraň pomalu položil a vzdálil se od ní nebo odložil na bezpečné místo. Zásada zabezpečení zbraně patří i pro policistu. V případě, kdy bude přistupovat k pachateli s úmyslem ho poutat, zbraň musí být v pouzdře a pouzdro ideálně zajištěno pojistkou. Při poutání by měl policista stát k pachateli bokem tak, aby strana, kde nosí zbraň, byla od pachatele vzdáleněji. Je to opatření proti odebrání zbraně policistovi, a pokud se o to pachatel pokusí, policista bude mít větší šanci reagovat správně.

- **Před poutáním dostat pachatele do bezpečné polohy**

Dalším předpokladem úspěšného zvládnutí poutání pachatele, je dostat pachatele do takové polohy, ze které mu bude nejvíce znemožněn útěk nebo kladení odporu a útoku na policistu. Jedná se o základní předpoklad k bezpečnosti při zákroku.⁷⁰

- **Držet a nasazovat pouta jednou (silnější) rukou**

Největší potencionální nebezpečí hrozí policistovi při poutání a nasazování prvního náramku na ruku pachatele. V momentě, kdy pachatel začne klást odpor a policista nebude držet pouta pevně, hrozí, že mu pachatel způsobí zranění pomocí pout, kdy hrozí například tržná rána na hlavě. Policista silnější rukou drží pouta a druhou rukou pachatelovu paži, aby nad ním měl neustále kontrolu.⁷¹

⁶⁹ HRAZDÍRA, Ivo. *Základy metodiky výcviku a taktiky služebních zákroků*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1996. ISBN 80-85981-25-4. str. 34.

⁷⁰ HRAZDÍRA, Ivo. *Základy metodiky výcviku a taktiky služebních zákroků*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1996. ISBN 80-85981-25-4 str. 34.

⁷¹ HRAZDÍRA, Ivo. *Základy metodiky výcviku a taktiky služebních zákroků*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1996. ISBN 80-85981-25-4 str. 35.

4.1.3 Časté problémy při poutání

Při poutání osob je možné narazit na problémy při nasazování pout či jejich efektivnosti na základě individuálních faktorů u osoby pachatele.

Mezi čtyři nejčastější problémy patří:

- **Hrubé rukávy, náramky a hodinky**

Předměty, nacházející se v oblastním zápěstí, mohou poutání ztížit. V zimním období se jedná především o hrubé rukávy bund, mikin a svetrů, přes které nelze náramek pouta zajistit a v případě že ano, hrozí velké riziko, že je náramek nedostatečně utažen a osoba se z pout vyvlékne. Problém hrubých rukávů lze vyřešit vyhrnutím rukávu (ideálně všech rukávů zasahující do oblasti zápěstí).

Náramky a hodinky nosí v dnešní době drtivá většina osob. Tyto předměty tvoří při poutání velkou překážku, jelikož nelze dostatečně připnout náramek pout nebo je celkově nasadit. V tomto případě je možné náramek pout nasadit pod nebo nad hodinky či jiný obdobný předmět. V nutných případech lze tento předmět u prostoru zápěstí sundat a před zrakem osoby předmět umístit k dalším jeho osobním věcem a zajistit, aby nedošlo ke ztrátě nebo odcizení.

- **Snížená flexibilita ramenních kloubů pachatele**

Některé osoby mají sníženou flexibilitu ramen a nelze tak dosáhnout toho, aby dali ruce za záda do takové blízkosti, aby bylo možné aplikovat pouta klasickým způsobem. Flexibilita ramenních kloubů může být snížena z následku zranění nebo fyzických dispozic pachatele (obezita). V tomto případě lze využít druhých pout, které má u sebe kolega. Spojit pouta k sobě a následně každé pouta přiložit na jednu paži pachatele. V situaci, kdy nejsou druhé pouta k dispozici, se dá zvolit poutací pozice pažemi vpřed nebo pažemi mezi nohama kdy jedna paže je zepředu a druhá zezadu.

- **Tenké paže (zápěstí)**

Převážně u žen a mladistvých hrozí, že budou mít natolik tenké paže, že se jednoduše z pout vyvléknou. Lze to vyřešit tím, že se pouta odemknou, překříží do sebe a následně nasadí, kdy dojde k zúžení prostoru pro ruce. Ideálním řešením je použití jiného typu pout, u kterého velikost paží nehraje roli. Jedná se o pouta textilní nebo pouta plastové.⁷²

- **Využití pout k sebepoškození**

Z poznatků a zkušeností z praxe autora je jeden z problémů u použití pout také v úmyslném sebepoškození pachatele. Osobě, které byly přiloženy pouta, a bylo zřejmé, že požili jiné návykové látky jako například pervitin nebo heroin s mají tendenci sebepoškození, bylo časté, že dělali všechno pro to, aby si způsobili pouty bolest. Jednalo se o úmyslné utahování pout nebo údery pouty o zem, kdy docházelo ke zranění zápěstí, podlitinám nebo krvácejícím zranění. Jako možnost zabránění tomuto jednání bylo použití jiného typu pout, kdy se nejideálněji osvědčila textilní pouta.

4.2 Obušek a jiný úderný prostředek

Obuškem se rozumí všechny druhy a velikosti obušku (gumové, teleskopické). Tento donucovací prostředek je hojně využíván příslušníky Policie České republiky a také Městské policie. Je značně rozšířen taky jako obranný prostředek u soukromých bezpečnostních služeb. O jeho použití rozhoduje policista, který zhodnotí situaci tak, že použití méně závažného donucovacího prostředku, kterým je dle písm. a) hmaty, chvaty, údery a kopy by bylo zjevně neúčinné nebo nedostatečné. Slouží především k překonání aktivního odporu. Policista tak použije obušek či jiný úderný prostředek, který činí úder vůči tělu důraznější v případě, kdy použitím hmatů, chvatů, úderů a kopů nedosáhne účelu zákroku

⁷² HRAZDÍRA, Ivo. *Základy metodiky výcviku a taktiky služebních zákroků*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1996. ISBN 80-85981-25-4 str. 36.

nebo proti více pachatelům. Lze jej použít také k obranným technikám a použití ke krytu např. proti tyči. Policista si tak zajistí možnost větší vzdálenosti od pachatele, tj. prodloužená o délku zbraně. Již pouhým vytažením a připravením obušku působí policista na pachatele psychologicky, což mnohdy postačí. Obušek a jiný úderný prostředek slouží k útoku, obraně, škrcení, páčení a lze také využít k transportním a odváděcím technikám. Údery lze mířit pouze na osvalené části těla.

- **Tonfa**

Jedná se o obušek s příčnou rukojetí a díky tomu může sloužit jako kryt celého předloktí. Příčná rukojeť umožňuje policistovi větší spektrum využití u odváděcích technik, nasazení páky nebo k provedení strhů. Nevýhodou tonfy je její velikost, jelikož při nošení více překážela, než měla užítku. Tonfa byla využívána jako u Policie České republiky i u Městské policie, avšak došlo k jejímu nahrazení za teleskopické obušky.

- **Teleskopický obušek**

V současnosti nejpoužívanější typ obušku. Jedná se o součást standardní výzbroje. Teleskopické obušky jsou pro Policii České republiky a Městské policie v České republice dodávány českou společností Euro Security Products (ESP). Vyrábí se z odolného kovu s gumovou rukojetí v pěti délkách 16“, 18“, 21“, 23“ a 26“. Díky tomu, že se jedná o obušek na způsobu teleskopického vysouvání lze pohodlně během služby nosit na služebním opasku, taktické vestě, nosiči plátů nebo také skrytě v kapse oděvu. Již zvuk vysunutí teleskopického obušku budí respekt a lze jej využít k psychologickým účelům při zákroku.⁷³

Teleskopický obušek má skvělé uplatnění také v nerozložené formě (uzavřené) a lze jej využít k silným a přesným úderům při boji blízko do citlivých míst. V uzavřeném stavu lze využít například ke svedení pachatele na zem, pokud policista uchopí teleskopický obušek jednou rukou a palcem zajistí vrchní část proti vysunutí a druhým koncem zatlačí

⁷³ Teleskopické obušky ESP. [online]. Copyright © ESP, 1992 [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <https://www.euro-security.info/cs/teleskopicke-obusky.html>

na bolestivý bod nacházející se u klíční kosti. Jedná se o efektivní způsob, jak dostat pachatele na kolena nebo do pozice v lehu.

Kromě obranných útočných technik se teleskopický dá využít jako skvělý pomocník při potřebně rozbití skleněných výloh oken apod., je to skvělé ukazovátko, popřípadě nástroj, kterým lze manipulovat s předměty, kterých se nechceme dotknout tělem. Na teleskopický obušek od společnosti ESP je možné dokoupit také pomůcky k využití na jiné funkce než obranné a útočné. Jedná se o násadu umisťující se na konce rukojeti se svítilnou nebo na rozbíjení skleněných výplní. Další možnost je pořízení detekčního zrcátka, která se umístí na vysunutý teleskopický obušek a lze použít k pyrotechnické prohlídce nebo prohlídce míst ke kterým je těžký přístup. Dále nástroje pro násilné vstupy do obydlí či vozidel.⁷⁴

4.3 Donucovací prostředky se střelnou zbraní

Zákon umožňuje policistům, tak i strážníkům využít střelnou (služební) zbraň jako donucovací prostředek, tudíž využít jí proti pachatelovi ve smyslu, kdy se nejedná o použití zbraně neboli výstřelu na pachatele.

Jedná se o:

- hrozbu namířenou střelnou zbraní;
- úder střelnou zbraní;
- varovný výstřel.

Dle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky se jedná o § 52 písm. n) hrozba namířenou střelnou zbraní, m) úder střelnou zbraní, o) varovný výstřel⁷⁵

⁷⁴ Teleskopické obušky ESP. [online]. Copyright © ESP, 1992 [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <https://www.euro-security.info/cs/teleskopicke-obusky.html>

⁷⁵ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Dle zákona č. 553/2008 Sb., o Obecní Policii se jedná o § 18 odst. 1 písm. f) hrozba namířenou služební zbraní e) úder služební zbraní, g) varovný výstřel ze služební zbraně.⁷⁶

Při použití těchto donucovacích prostředků musí být přizpůsobeno spousta faktorů, které do značné míry rozhodují o tom, jaký se použije. Faktory ovlivňující rozhodnutí zasahujícího jsou: vzdálenost, čas, místo a povaha protiprávního jednání. Použitím těchto donucovacích prostředků vznikne také zátěž psychická pro policistu, jelikož musí rychle a náhle reagovat na jakékoliv změny situace a chování pachatele. Při použití těchto donucovacích prostředků rozhodují sekundy až setiny, kdy se situace může změnit k použití zbraně.

- **Hrozba namířenou střelnou zbraní**

Tento donucovací prostředek se použije v případě, kdy je ohrožen život nebo zdraví policisty nebo jiné osoby. Ideální donucovací prostředek proti zabránění násilného či obdobného vstupu do střežených a chráněných objektů/prostorů. Lze jej užit kdekoliv, kde je k tomu dostatečná vzdálenost od pachatele. Hrozba namířenou střelnou zbraní nepřipadá v úvahu v případě, kdy je pachatel v těsné blízkosti a hrozilo by nebezpečí, že by se pachatel chtěl zmocnit zbraně a nastal by boj o zbraň.

Hrozba namířenou střelnou zbraní lze užit nejprve bez natažení závěru bez náboje v komoře. Pokud by donucovací prostředek neuspěl ihned, lze natáhnout závěr zbraně a zbraň připravit ke střelbě, kdy zvuk natažení závěru budí respekt a strach z použití. Tento donucovací prostředek míří na psychologickou stránku člověka a měl by budit v osobě strach z použití zbraně.

- **Úder střelnou zbraní**

Provedení úderu střelnou zbraní připadá v úvahu, pokud se policista dostane do souboje s pachatelem nebo do těsné vzdálenosti a je ohrožen život a zdraví policisty nebo jiné osoby.

⁷⁶ Zákon č. 553/1991 Sb., O Obecní Policii

Úder střelnou zbraní je jeden z nejkrajnějších donucovacích prostředků, který je používán výjimečně. Zásadní je provádět úder pouze s prázdnou nábojovou komorou střelné zbraně. V případě provedení úderu hrozí závada na zbraní nebo nechtěné zmáčknutí spouště a dojde k nechtěnému výstřelu, který by s největší pravděpodobností zasáhl pachatele. V případě provedení úderu střelnou zbraní je třeba vyvinutí míry agrese u policisty k razantnímu provedení. Jedná o krátké a rychlé údery do oslabené části těla a získání si odstupů od pachatele a získání kontroly nad osobou a situací. Policista si tak vytváří prostor k řešení situace jinými donucovacími prostředky.

- **Varovný výstřel**

Jedná se o nejkrajnější donucovací prostředek proti pachateli. Varovný výstřel se použije tehdy, není-li možné dosáhnout účel sledovaný zákrokem jiným donucovacím prostředkem. Před provedením varovného výstřelu je nutné osobu vyzvat zákonnou výzvou, pokud nehrozí nebezpečí z prodlení. Policista si varovným výstřelem musí být jistý, že tím nikoho neohrozí a působí tak psychologicky na pachatele. Policista tím dává najevo, že může následovat střelba na pachatele. Varovný výstřel se používá zejména při pronásledování pachatelů jak v motorových vozidlech, tak pěší. Policista se před varovným výstřelem musí rozhodnout pro nejbezpečnější místo, kde výstřel bude mířit. Nelze bezhlavě kdekoliv střílet do vzduchu. Varovný výstřel nepřipadá v úvahu na sídlištích, jelikož výstřelem do vzduchu hrozí, že trefí panelový dům nebo střela může dopadnout na náhodnou osobu v okolí. Výstřel do vzduchu připadá v úvahu v málo obydlených oblastech. Další možnost, která se naskytuje, kde střílet varovný výstřel je země. Pokud to povaha a místo okolí, je vhodně provést varovný výstřel do země, například do pole, louky, kraj lesa, u kterého se lze vizuálně přesvědčit, že se nenachází žádná další osoba či jiné nebezpečí. Policista si sám volí bezpečný prostor k varovnému výstřelu.

4.4 Použití zbraně

Zákon umožňuje policistům a strážníkům použít zbraň v několika případech, které ukládá zákon za splnění všech stanovených podmínek. Jedná se o prostředek právně označován také jako „Ultima ratio“, neboli jako poslední možnost, poslední instanci. Policista i strážník musí být podrobně vyškolen v používání zbraně jak po stránce taktické, tak i právní. Na místě během velmi krátké doby musí správně rozhodnout o tom, zda zbraň bude použita či nikoliv. Je důležité dbát na pravidelné výcviky příslušníků k použití zbraně. Použití zbraně policistou upravuje § 56 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky z důvodů:

„(1) Policista je oprávněn použít zbraň

a) v nutné obraně nebo v krajní nouzi;

b) jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt;

c) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet;

d) nelze-li jinak překonat aktivní odpor směřující ke zmaření jeho závažného zákroku;

e) aby odvrátil násilný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt anebo prostor;

f) nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle jiného právního předpisu nezastaví;

g) jestliže osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozba namířenou střelnou zbraní nebo varovný výstřel, neuposlechne příkazu policisty směřujícího k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby, nebo;

h) ke zneškodnění zvířete ohrožujícího život nebo zdraví osoby.“⁷⁷

Použití zbraně strážníkem upravuje § 20 zákona č. 553/1991 Sb., o Obecní policii z důvodů:

„(1) Strážník je oprávněn použít služební zbraň

a) za podmínek nutné obrany nebo za podmínek krajní nouze;

b) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet.“⁷⁸

Zbraní ve smyslu zákona znamená u policisty krátká nebo dlouhá střelná zbraň, včetně střeliva a doplňku zbraně, bodná a sečná, výbušnina, speciální výbušný předmět, průlomový pyrotechnický prostředek a speciální náloživo.⁷⁹

U strážníka se zbraní podle smyslu tohoto zákona myslí krátká střelná zbraň.⁸⁰

Před použitím zbraně jsou příslušníci povinni osobu vyzvat zákonnou výzvou s výstrahou, že bude použito zbraně. Od výzvy lze upustit, pokud je ohrožen život nebo zdraví policisty, jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.⁸¹

Při použití zbraně proti pachateli jsou příslušníci povinni dbát opatrnosti, aby nebyl ohrožen život jiných osob a co nejvíce šetřit život osoby, proti níž zákrok směřuje.⁸²

Použití služební zbraně je přípustné, jestliže použití donucovacích prostředků by bylo zřejmě neúčinné.⁸³

⁷⁷ § 56 odst. 1 písm. a) až h) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

⁷⁸ § 20 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 553/1991 Sb., O Obecní Policii

⁷⁹ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

⁸⁰ Zákon č. 553/1991 Sb., O Obecní Policii

⁸¹ Zákon č. 553/1991 Sb., O Obecní Policii
Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

⁸² Zákon č. 553/1991 Sb., O Obecní Policii
Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

⁸³ Zákon č. 553/1991 Sb., O Obecní Policii
Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Po použití zbraně jsou příslušníci povinni osobě zajistit první pomoc a lékařské okolnosti. Jakmile to okolností dovolí, tak učinit neodkladné úkony na místě, aby byla řádně objasněna oprávněnost použití zbraně a sepsat úřední záznam.⁸⁴

Použití zbraně je jedno z nejtěžších rozhodnutí příslušníka, kdy hraje psychická zátěž největší roli.

- **a) V nutné obraně nebo v krajní nouzi**

Jedná se o okolnosti vylučující protiprávnost, které jsou definovány v zákoně č. 40/2009 Sb., Trestního zákoníku. Kdokoliv užije zbraně v nutné obraně nebo krajní nouzi, vylučuje se spáchání protiprávního činu.⁸⁵

Při nutné obraně policista odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný zákonem (život, zdraví). Obrana musí být důraznější než útok, ale nesmí být zcela zjevně nepřiměřen útok. Jednat v nutné obraně nelze v případě, kdy útok již netrvá. V jiném případě se jedná o exces z nutné obrany. Při krajní nouzi policista odvrací přímo hrozící nebezpečí hrozící zájmům chráněným zákonem. Nebezpečí musí hrozit přímo a následek odvrácení nesmí být stejně závažný nebo závažnější než ten, který původně hrozil.⁸⁶

- **b) jestliže se nebezpečný pachatel, pro něž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt**

- **c) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet**

Neexistuje přesně definovaný pojem nebezpečného pachatele. Je vyučováno, že nebezpečný pachatel je například: vězeň na útěku, zvláště nebezpečný recidivista, ozbrojený pachatel a ten, koho policista tak označí. Pachatel by měl představovat určité riziko ať už pro jiné osoby nebo pro policisty. Pokud pachatel, který ohrožuje život a zdraví jiných osob nebo policisty a opakovaně neuposlechl výzev a odmítá se vzdát,

⁸⁴ Zákon č. 553/1991 Sb., O Obecní Policii
Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

⁸⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

⁸⁶ § 28 a § 29 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

je možné použít zbraň dle písm. b). Použití zbraně v tomto případě je možné pouze pokud pachatele nelze zadržet jinak za použití jiných donucovacích prostředků.⁸⁷

- **d) nelze-li jinak překonat aktivní odpor směřující ke zmaření jeho závažného zákroku**

Pokud intenzita útoku pachatele silou na policistu během vynucování práva je v takové míře, že jí policista není schopen překonat za použití jiného donucovacího prostředku. Nelze užít při pasivním odporu. Aby mohlo být použito zbraně podle písm. d) je nutné, aby se osoba snažila silou zmařit zákrok policisty, který má natolik vysokou hodnotu, že je nutné ho dokončit i za cenu rizika ublížení na zdraví. Aktivní odpor lze mnohdy přirovnat k nutné obraně.

- **e) aby odvrátil násilný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt anebo prostor**

Násilný útok musí mít za cíl zničit, poškodit nebo obsadit místa střeženém nebo chráněném policií na základě § 48 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, místa se zvláštním významem nebo které tak označuje mezinárodní smlouva.⁸⁸

- **f) nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle jiného právního předpisu nezastaví**

Případy pronásledování motorových vozidel, jehož řidiči při snaze ujetí hlídce vážně ohrožují jiné účastníky provozu na pozemních komunikacích a neuposlechnou pokynů a znamení k zastavení. Je nutno výzvu k zastavení provést opakovaně. Zde není použití zbraně myšleno ke střelbě na osobu, ale účelem je zastavit dopravní prostředek, takže použitím zbraně se policista snaží docílit toho, aby vozidlo zastavil.

⁸⁷ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

⁸⁸ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Jedná se o střelbu na pneumatiky, chladič vozidla apod. aby bylo vozidlu zamezeno pokračování v jízdě a přinucení zastavit vozidlo.

- **g) jestliže osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozba namířenou střelnou zbraní nebo varovný výstřel, neposlechne příkazu policisty směřujícího k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby**

Pouze pokud by bylo použito jiných donucovacích prostředků zjevně neúčinné. Protiprávní jednání musí přetrvávat. Užije se pouze po opakované výzvě a výzvě s výstrahou v případě, že dokončení zákroku je natolik důležité, aby bylo možné riskovat těžké ublížení na zdraví nebo smrt osoby, která neuposlechla příkazu policisty.

- **h) ke zneškodnění zvířete ohrožující život nebo zdraví osoby**

V tomto případě se jedná o zvíře, které je nebezpečné a hrozbou ohrožení života nebo zdraví osob.⁸⁹

Nejčastěji se jedná o splašená divoká prasata, které se dostanou do měst nebo do blízkosti míst, kde ohrožují jiné osoby. V případě, kdy jiná osoba poštvě nějaké zvíře (nejčastěji psa) proti policistovi, tak se nejedná o zneškodnění zvířete ale o nutnou obranu, kdy pachatel použil poštvané zvíře proti policistovi jako zbraň.

⁸⁹ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

5 VÝZKUMNÁ ČÁST

Jako praktickou část této bakalářské práce jsem zvolil kvalitativní výzkum metodou polo strukturovaného rozhovoru. Cílovou skupinou výzkumu budou policisté a strážníci sloužící na základních útvarech, kde se s použitím donucovacích prostředků mohou často setkávat. V této části práce se budu věnovat hlavní otázce problematiky výcviku policistů a strážníků, taktiky jako předpokladu k úspěšnému dokončení zákroku, použití donucovacích prostředků a zbraně a k nim navazující první pomoci.

5.1 Cíl výzkumu

Cílem tohoto výzkumu bude zjištění skutečného stavu z pohledů a pocitů příslušníků, zda jsou dostatečně vycvičeni v rámci taktické přípravy, k používání donucovacích prostředků, zbraně a povinnosti k nim.

5.2 Polostrukturovaný rozhovor

Bude využit polo strukturovaný rozhovor, což dovolí připravit si otázky k rozhovoru předem a držet se tématu. Respondenti zároveň budou mít vlastní prostor k rozvinutí odpovědi na danou otázku. Základní struktura otázek byla u všech stejná, pouze pokud se respondent k otázce vyjádřil negativně nebo vyjádřil své znepokojení nad momentální situací, byl dotazován, co dle jeho pohledu může situaci zlepšit.

1. Otázka směřovala, zda se často dostávají do zákroku s použitím donucovacích prostředků a odhadem kolikrát za období 3 měsíců.
2. Otázka doplňovala použití donucovacích prostředků, zda všechny proběhly úspěšně nebo zdali jsou si vědomi nějakých chyb při použití.
3. Otázka spočívala ke zjištění, zda jsou spokojeni s výcviky taktiky, donucovacích prostředků nebo zbraně.
4. Otázka směřující ke spokojenosti s výcviky

5. Otázka byla zaměřena na poskytování 1. pomoci, zdali jsou schopni po použití donucovacích prostředků nebo zbraně poskytnout první pomoc zraněné osobě nebo sobě.

6. Otázka se doptávala na nejčastější donucovací prostředek mimo písm.
a) hmatů, chvatů, úderů a kopů.

5.3 Přepis rozhovorů

Tazatelem u rozhovoru byl vždy autor práce.

Tazatel: Filip Daněk

DP = Donucovací Prostředek

5.3.1 Respondent 1

M. A.

Věk 24 let

Policie České republiky – Obvodní oddělení Ostrava – Zábřeh

Délka služby: 5 let

Praporčík

T: Jak často se setkáváš se zákroky s použitím DP odhadem během 3 měsíců?

M. A.: DP použiji jednou až dvakrát do 3 měsíců. Nejčastěji to jsou hmaty, chvaty a pouta.

T: Byly všechny zákroky s použitím DP úspěšně? Jsi si vědom nějakých problémů nebo chyb při zákroku, kterým se chceš vyvarovat nebo dát pozor na?

M. A.: Všechny zákroky byly úspěšně dokončeny. Chyby určitě byly, nejčastěji v nedostatečné koordinaci a spolupráci s kolegou, nebo efektivností použitého chvatu/hmatu kdy šlo pachatele lépe uchopit a navolnit.

T: Máš pravidelný výcvik taktiky zákroku, použití donucovacích prostředků, zbraně nebo první pomoci?

M. A.: Ano, pravidelné výcviky jsou převážně hlavně na základní používání DP, zbraně a připoutání. První pomoc od doby ukončení základní odborné přípravy nebyla.

T: Jaká je tvá spokojenost s výcviky?

M. A.: S celkovým průběhem výcviku je spokojenost, avšak zvýšil bych jejich počet během roku a provádění výcviku v menších skupinách, popřípadě více bojařů na skupinu, aby došlo k větší individuálnosti během výcviku.

T: Po použití DP nebo zbraně hrozí riziko zranění. Jsi proto připraven a schopen dostatečně poskytnout první pomoc zraněné osobě nebo sobě?

M. A.: Já osobně si myslím, že ano v obecné rovině, ale ne ke konkrétním možným zraněním, které můžou nastat po jednotlivých DP. Již jsem měl použití DP se zraněním a následným ošetřením.

T: Jaký DP využíváš nejčastěji kromě hmatů chvatů, úderů a kopů a zda je k tomu DP více využití nebo technik k použití.

M. A.: Mimo hmaty chvaty jsou nejčastější pouta, které mohou využít na více způsobu.

5.3.2 Respondent 2

J. N.

Věk: 37 let

Policie České republiky – Pohotovostní a eskortní oddělení – Olomouc

Délka služby: 15 let

Podpraporčík

T: Jak často se setkáváš se zákroky s použitím DP odhadem během 3 měsíců?

J. N.: V praxi jsem připraven na použití donucovacích prostředků každou službu, ale pokud bych měl vytvořit statistiku z posledních 3 měsíců, nebylo jich mnoho. Za poslední 3 měsíce tak 5x.

T: Byly všechny zákroky s použitím DP úspěšně? Jsi si vědom nějakých problémů nebo chyb při zákroku, kterým se chceš vyvarovat nebo na co dát pozor?

J. N.: Ano, vždy byly všechny DP úspěšně použity. Vždy je co zlepšovat, ale zásadních chyb si nejsem vědom.

T: Máš pravidelný výcvik taktiky zákroku, použití donucovacích prostředků, zbraně nebo první pomoci?

J. N.: Ano, k použití zbraně a taktiky zákroku máme pravidelný výcvik, k donucovacím prostředkům a první pomoci již méně častý.

T: Jaká je tvá spokojenost s výcviky?

J. N.: Až na výjimky jsou výcviky stereotypní, téměř pořád se opakuje vše dokola, žádné velké inovace. Ale proti jiným oddělením v rámci kraje máme výcviky lepší.

T: Po použití DP nebo zbraně hrozí riziko zranění. Jsi proto připraven a schopen dostatečně poskytnout první pomoc zraněné osobě nebo sobě?

J. N.: Teoretické základy mám, ale praxe by ukázala. U sebe mám nejdůležitější vybavení pro první pomoc.

T: Jaký DP využíváš nejčastěji kromě hmatů chvatů, úderů a kopů a zda je k tomu DP více využití nebo technik k použití.

J. N.: Pepřový neboli slzný sprej a pouta. U pout je více možností jak poutat, třeba zezadu nebo zepředu pokud je pachatel v klidu.

5.3.3 Respondent 3

I. C.

Věk: 29 let

Městská policie Praha – Obvodní ředitelství Praha 1

Délka služby: 3,5 let

Strážnice – Vrchní strážmistr

T: Jak často se setkáváš se zákroky s použitím DP odhadem během 3 měsíců?

I. C.: Průměrně to vychází jedny DP během dvou měsíců. Nejčastěji jsou to hmaty, chvaty a pouta, použity dohromady v jednom zákroku.

T: Byly všechny zákroky s použitím DP úspěšně? Jsi si vědom nějakých problémů nebo chyb při zákroku, kterým se chceš vyvarovat nebo dát pozor na?

I. C.: Všechny zákroky, které jsem já osobně měla, byly úspěšně dokončeny. Bez zranění jak mě, kolegy nebo osoby, proti které jsme společně zakročili. Každý zákrok je jiný, individuální, tudíž se vždy dá provést lépe, ale v tu chvíli většinou uděláme nejméně, co jde a hlavně nejlépe. Takže chyby tam určitou budou, jen si myslím, že jsou zanedbatelné.

T: Máš pravidelný výcvik taktiky zákroku, použití donucovacích prostředků, zbraně nebo první pomoci?

I. C.: Ano, taktiku zákroků, se zbraní i bez, má u MP Praha cca 4x do roka každý strážník v přímém výkonu ve školicím středisku. My z OŘ1 máme k tomuto výcviku ještě náš speciální výcvik, v naší tělocvičně, kde máme několikrát do roka zdravotní a také sebeobranu se zkušeným a vyškoleným strážníkem.

T: Jaká je tvá spokojenost s výcviky?

I. C.: Já jsem za mě osobně spokojená, mám s čím porovnávat, takže vidím, že MP Praha se snaží a v tomto směru strážníkům věnuje mnohem víc, než tomu je třeba v menších městech. Myslím si, že jsme na tom o něco líp, než to má třeba PČR.

T: Po použití DP nebo zbraně hrozí riziko zranění. Jsi proto připraven a schopen dostatečně poskytnout první pomoc zraněné osobě nebo sobě?

I.C.: Já jsem připravená a schopná dostatečně poskytnout první pomoc, ale to hlavně díky tomu, že mám vystudovanou střední zdravotnickou školu, což si myslím, že mám obrovskou výhodu oproti ostatním. Pokud bych ale měla mluvit za ostatní kolegy, tak si myslím, že jsou také připraveni dostatečně, a to díky naší časté zdravotně, kterou vede zkušený člověk, který ví, jak to na ulici chodí a dokáže nám první pomoc vysvětlit tak, aby byla co nejjednodušší a nejpohodlnější v terénu jak pro nás, tak pro zraněného člověka.

T: Jaký DP využíváš nejčastěji kromě hmatů chvatů, úderů a kopů a zda je k tomu DP více využití nebo technik k použití.

I. C.: Často přikládáme pouta, když se jedná o rvačky, které jsou na náměstí mezi cizinci. Když je někdo hodně agresivní tak ho lze připoutat k pevnému předmětu.

5.3.4 Respondent 4

V. R.

Věk: 22 let

Policie České republiky – Obvodní Oddělení Havířov – Město

Délka služby: 2,5 let

Hodnost – Praporčík

T: Jak často se setkáváš se zákroky s použitím DP odhadem během 3 měsíců?

V. R.: Zhruba šest a více. Havířov je totiž dost divoký.

T: Byly všechny zákroky s použitím DP úspěšně? Jsi si vědom nějakých problémů nebo chyb při zákroku, kterým se chceš vyvarovat nebo dát pozor na?

V. R.: Všechny zákroky jsme dotáhli do konce úspěšně, ale občas to bylo na hraně. Například když nám pachatel ujížděl vozidlem a následně skočil do řeky, aby uplaval a já skočil za ním, to byl pro mě zákrok na hraně, ale šel jsem si pro to. Chyby určitě jsou, stále se učím. Musíme si ve hlídce více kontrolovat okolí při zákroku a osoby kolem nás.

T: Máš pravidelný výcvik taktiky zákroku, použití donucovacích prostředků, zbraně nebo první pomoci?

V. R.: Ano, máme pravidelné výcviky zejména k donucovacím prostředkům a střelby. Výcvik na první pomoc jsem absolvoval naposled na základní odborné přípravě

T: Jaká je tvá spokojenost s výcviky?

V. R.: Jsem spokojený, ale chtěl bych častější a intenzivnější výcviky.

T: Po použití DP nebo zbraně hrozí riziko zranění. Jsi proto připraven a schopen dostatečně poskytnout první pomoc zraněné osobě nebo sobě?

V. R.: Během mé služby nevzniklo mě ani kolegům žádné zranění při zákroku. Pachatelům občas jen drobné oděrky nebo odřeniny, které byly ošetřeny v nemocnici, ale zatím nebylo a snad nebude zapotřebí poskytovat první pomoc po zákroku. Řekl bych, že jsem schopen zastavit krvácení a zvládnout resuscitaci, ale odbornější pomoc asi ne.

T: Jaký DP využíváš nejčastěji kromě hmatů chvatů, úderů a kopů a zda je k tomu DP více využití nebo technik k použití.

V. R.: Pouta a teleskopický obušek. Obojí má mnoho využití a často pracuji i se zavřeným teleskopickým obuškem abych vyvinul větší tlak na tlakové a citlivé body. Využil jsem také více způsobů poutání, například když jsem jednorukého agresivního muže připoutal k jeho noze. Ve vozidle to bylo účinné, aby nekladl větší odpor.

5.4 Komentář k výsledku rozhovorů

K provedení výzkumné části formou polostrukturovaného rozhovoru jsem si vybral čtyři respondenty základních útvarů. Tři respondenti jsou příslušníci Policie České republiky a jeden respondent jako zástupce Městské Policie Praha, jakožto největší a nejvíce organizovanou Městskou Policií v České republice.

Všichni respondenti uvedli, že se pravidelně využívají donucovací prostředky v rámci výkonu své služby. Četnost využití donucovacích prostředků nelze určit celkově, jelikož hlavní ovlivňující faktor je místo působení policisty a trocha štěstí. Jako nejpoužívanější donucovací prostředek byly vyhodnoceny pouta. Výcvik k použití donucovacích prostředků všem respondentům přijde vyhovující, ale nedostatek byl zjištěn u výcviku zaměřených k první pomoci. Poskytování první pomoci příslušníky Policie je nedílnou součástí a povinností při výkonu služby. Policista může být vyslán k událostem, kde se nachází zraněné osoby, které je potřeba ošetřit a zajistit základní životní funkce, jakmile to okolnosti dovolí. Výcvik první pomoci, který by byl pro příslušníky opakován, co dva měsíce by mohl tento nedostatek vyřešit.

Výsledkem výzkumu je zjištění, že příslušníci Policie České republiky jsou připraveni provádět zákroky a použít donucovací prostředky, ale na základních útvarech chybí častější výcvik první pomoci.

ZÁVĚR

V bakalářské práci se mi podařilo zjistit, že policisté a strážníci jsou dostatečně připraveni k použití donucovacích prostředků při zákroku a mají jak právní, tak taktické podvědomí. Jejich využití taktiky zákroku je dostačující a výcviky k tomu také. Ve výzkumné části byl u policistů zjištěn nedostatek výcviku k poskytování první pomoci, což se může jevit jako nedostatek v případě zranění osoby po použití donucovacích prostředků a nutnosti poskytnout na místě první

před lékařskou pomocí. Každé poskytování první pomoci je individuální, a proto je školení první pomoci pouze v rámci základní odborné přípravy nedostačující. Každý specializovaný útvar Policie České republiky má výcviky přizpůsobené rámcově dle vlastních potřeb, ale na základních útvarech je první pomoc opomínána. Dalším zjištěním bylo, že policisté i strážníci mají zákroky s použitím donucovacích prostředků zvládnuté dostatečně, jelikož všichni respondenti uvedli že všechny takové zákroky byly dokončeny úspěšně a nejsou si vědomi svých kolegů, kteří by to měli jinak. Z vybraných donucovacích prostředků se jevil jako nejpoužívanější prostředek – pouta. Z rozhovorů vycházelo, že jsou příslušníci skvěle vyškolení k jejich použití a jsou si vědomí více možností nasazení pout a práci s nimi.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

CANDIGLIOTA, Zuzana, Kristýna MOLKOVÁ FOUKALOVÁ a Jiří KOPAL. Jak si počínat v kontaktu s policistou a strážníkem: policejní právo v otázkách a odpovědích. Brno: Liga lidských práv, 2010. Manuály. ISBN 978-80-87414-01-9.

HRAZDÍRA, Ivo. *Základy metodiky výcviku a taktiky služebních zákroků*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1996. ISBN 80-85981-25-4.

KOMÁREK, Jindřich. *Bezpečnost silničního provozu I*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze 2022, 296s ISBN 978-80-7251-529-5.

MACURA, E. REPKA P. *Pracovní sešit střelecké přípravy-právní normy, teorie střelby, nauka o zbraní, 2. vyd.* Praha MV ČR, odbor vzdělávání a správy policejního školství 2003.

MACURA, E. REPKA P. *Pracovní sešit střelecké přípravy-pro studenty 3. a 4. ročníku čtyřletého maturitního studia, 2.vyd.* MV ČR, Odbor vzdělávání a správy policejního školství, Praha. 79 s.

MATOUŠKOVÁ, Ingrid a Joža SPURNÝ. *Komunikačně náročné situace v policejní praxi*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 80-86898-37-7.

Náchodský, Z. (1993). *Taktika policejní akce*. Praha: Armex.

TUREČEK, Jaroslav. *Policejní technika*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-119-9.

UHLÁŘ, Jan. 2009. *Technická ochrana objektů*. 2. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, II. díl, Elektrické zabezpečovací systémy II. ISBN 80-7251-189-0.

Vágner, J., Tesárek, A. (2007). *Strategie a taktika policejní činnosti*. Praha: Odbor vzdělávání a správy policejního školství. 56s.

VYBÍRAL, Zbyněk. *Psychologie lidské komunikace*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-291-2.

Zákonná úprava

Metodika Policejního prezidia České republiky-Služební vozidlo jako prostředek k násilnému zastavení vozidla, ČJ: PPR-14245-3/ČJ-2020-99040

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v posledním znění

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, v posledním znění

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v posledním znění

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, v posledním znění

Zákon č. 553/1991 Sb., O Obecní Policii, v posledním znění

Webové stránky a elektronické zdroje

How to setup a “gunfighter” Belt / Battle Belt / Ferro Concepts Bison Belt. *YouTube* [online]. Copyright © 2023 Google LLC [cit. 31.01.2023]. Dostupné

z: https://www.youtube.com/watch?v=7QuDoz0469s&ab_channel=GarandThumb

Manipulace se zbraněmi | ZbraněKvalitně.cz. [online]. Copyright © 2005 [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <http://zbrankvalitne.cz/zbrojni-prukaz/manipulace-se-zbranemi>

Teleskopické obušky ESP. [online]. Copyright © ESP, 1992 [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <https://www.euro-security.info/cs/teleskopicke-obusky.html>

Textilní pouta. [online]. Copyright © ESP, 1992 [cit. 28.02.2023]. Dostupné z: <https://www.euro-security.info/cs/textilni-jednorazova-pouta.html>

Zákony pro lidi – Sbírka zákonů v ČR v aktuálním konsolidovaném znění. *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/>